

II/4 A TATA ÉS TÓVÁROS KÖZÖTTI TERÜLET ÚJ ÉLETRE KELTÉSE PROGRAM

*Tartalmi újragondolás, műszaki átalakítás, új szemléletű forgalomszervezés,
kulturális rendezvény- és konferenciaközpont*

A XX. század első felében Magyary Zoltán „Mi lesz Tatatóvárosból?” füzetében vázolta a város egyesítés utáni arculatát. Ebből a gondolatmenetből még számos mozzanat időszerű, elég a két városrész közötti akkor még teljesen beépítetlen területre javasolt városközpontra gondolnunk:

„A városrendezésnek fő problémája az úgynevezett városközpont kialakítása. Az egyesítés végrehajtása után a két község összeépülése a legközelebbi fejlődés útja. Az uradalom kénytelen lesz az Öreg várral szemben lévő területeket a Váralja utcától a létesítendő új utca külső feléig, a kapucinusok telkétől a Ghyczy kertig terjedő szélességben átengedni. Ennek a területnek utcákkal való ellátására és beépítésére városrendezési tervet kell készíteni. Az Öreg várral szemben egy szép, négyszegletes nagy teret kell létesíteni, hogy odakerüljön majdan az új városháza és köréje a különböző új középületek (postapalota, kultúrház). Esetleg erre a térre kerülhetne már az új polgári leányiskola és a jövőben létesülő más középiskola vagy egyéb állami intézmény is.”

Sajnálatos, hogy már az akkori Tatatóváros sem hallgatott Magyary Zoltánra, az utókor pedig még „hálátlanabbnak” bizonyult, hiszen a Vár előtti „senkiföldjére” sajnos a műemléki környezethez sok esetben méltatlan épületek kerültek. E településfejlesztési „hibák” kijavítása nagyfokú elszántságot, ötletességet, kitartást igényel.

A Vár előtti terület – az egykori Tata és Tóváros között – beépítetlen volt egészen az 1970-es évekig, amikor két jelentős városi intézmény épült itt: a művelődési központ és a szakorvosi rendelőintézet. Mindkét épület a szocialista városfejlesztés érzéketlen, a műemlék közelségét figyelmen kívül hagyó, igénytelen darabja. Sajnos ebbe a sorba tartozik az autóbusz-pályaudvar, sőt a gyógyszertár egyébként igényesebb épülete, valamint a Május 1. út túloldalán álló élelmiszer-áruház is. A Vár előtti kanyargós Váralja út viszonylag nagy

forgalma szintén eltávolító hatású a műemlékegyüttestől. A Tata és Tóváros közötti, tágabban vizsgálандó és együtt kezelendő fejlesztési, funkcióváltásra érdemes terület tehát a következőket foglalja magába: a Vár és közvetlen környezete, Váralja út, a két nagy intézmény, a mögöttes terek áruházakkal és az autóbusz-pályaudvarral egészen ki a Május 1. útig.

A város egyik központi helye a Vár és a Május 1. út közötti terület, a művelődési ház, a szakorvosi rendelő és a vár előtti tér. A tatai Vár illetve környezete, a Hajdú utcától a Cifra malmi hídig a színtere sok városi rendezvénynek.

A terület jelenlegi állapota nem méltó a felújítás előtt álló Várhoz, városhoz, a már országos, sőt nemzetközi hírnevű tatai rendezvényekhez.

A Vár és a Május 1. út közötti terület átgondolt fejlesztése az egyik fő iránya kell, hogy legyen a Magyary-tervnek. A jelenlegi nem szerencsés építészeti és közterületi megoldások (megoldatlanságok) átalakulásra érettek.

Több éve napirenden lévő kérdés a művelődési ház felújítása, mely nemcsak műszaki átalakítást, de legalább olyan mértékű tartalmi újragondolást is kell, hogy jelentsen.

A területen az idegenforgalom, a turizmus, a kultúra, a vendéglátás kell, hogy prioritást élvezzen. A vár környezetében megkérdőjelezhető a buszpályaudvar és a Profi áruház, továbbá a szakrendelő létjogosultsága.

A szakrendelő és a kórház (esetleg a mentőállomás) új, közös épületben való, energiatakarékos, korszerű kialakítása a párhuzamosságok megszüntetésével segítene a hatékonyabb működésben alacsonyabb üzemeltetési költségek mellett.

A Vár és a Május 1. út között területen, a jelenlegi művelődési ház, orvosi rendelő, buszpályaudvar helyén kialakítható egy, a mai igényeket leginkább kiszolgáló kulturális rendezvény- és konferenciaközpont szállodával, mélygarázzsal, ami kihasználja a Vár és az Öreg-tó közelségének remek adottságát.

A Hajdú utca, a Váralja utca a cifra-malmi hídig, a Vár előtti tér igényes burkolatokkal és berendezési tárgyakkal, megtervezett zöldfelülettel forgalomcsillapított, vagy autómentes közterületként kialakítva lehet alkalmasabb helyszíne rendezvényeinknek.

II/5 A MÁJUS I. ÚT REHABILITÁCIÓJA PROGRAM

*a városközpontot megkerülő útvonal „beharapásainak”
gyógyítása az egyes „lyukak” számára új funkciók találásával,
a történeti értékek erősítésével*

A városközpontot megkerülő főútvonal a közvetlen központnak az átmenő forgalomtól való tehermentesítését megoldotta, viszont a szanalásnak a város testét felbontó, romboló nyomai sajnos a mai napig láthatóak. Sajnálatos az is, hogy az útvonal mentén felszabadított „terekre” a város hagyományaitól idegen lakótelepi egységek, külvárosi megjelenésű kereskedelmi egységek, és egyéb, oda nem illő létesítmények települtek. Ez a szocializmus olyan káros településfejlesztési öröksége, amelynek a gyógyítása a mi feladatunk. Ugyanakkor a Május I út melletti kereskedelmi, bevásárló negyed mindezen városépítészeti kritika ellenére kedvelt bevásárló negyed, ahol a kisvárosias arculat megteremtése érdekében az egyes épületek kis beavatkozásokkal összeépíthetők, a széteső városképet fokozatosan javítva.

A városközpontot megkerülő útvonal lyukai, beharapásai:

- a Környei út – Táncsics M. út – Kocsi út – Dadi út összetett csomópontja;
- a Május I. út – Nagykert utca csomópontja az út mindkét oldalán;
- a Kőkúti iskola előtti nagykiterjedésű szabad terület a Május I. útig;
- a Komáromi út – Katona J. út – Keszthelyi út közötti lakótelepi beépítés;
- a Keszthelyi út – Cifra-malom patak közötti sáv a Vár előterében;
- a Cifra-malom patak és a tóvárosi körforgalmi csomópont közötti terület.

Nyilvánvalóan szükség lenne az idegen és a történelmi város szempontjából zavaró funkciók – mint pl. az autóbusz-pályaudvar, a nagy parkolót igénylő kisebb-nagyobb bevásárlóközpontok – kitelepítésére. E városképi és funkcioná-

lis szempontból káros örökség felszámolása a várostól jelentős erőfeszítéseket igényel, ezért ezekre külső pénzügyi és szakmai befektetőket, valamint konkrét funkcionális javaslatokat is keresünk – a helyi civil szervezetekkel és e területen jártas szakértőkkel együttműködve.

A buszpályaudvar a városközpont előterében túlzottan értékes területet foglal el. A terület közösségi, közintézményként való hasznosítás kívánatos. Ezzel a városközpont közvetlen autóbusszal való megközelítését nem kell feladni, hiszen itt egy jelentős, minden távolsági busz megállását jelentő megálló alakítható ki. A buszvégállomás legalkalmasabb helye a vasútállomás, ahol a közlekedési eszközváltás kézenfekvően megoldható. Megjegyezzük, hogy az autóbuszokat az átmenő gépkocsiforgalomtól elzárt belvárosi területekre is be lehet vezetni, erre számos kiváló példa van az országban (pl. Vácott a Március 15. tér)

A területek lehatárolása, ahol kell, telkek alakítása a közeljövőben megtörténik, a szanalási igényeket meghatározzuk, a telkeket, beépítési viszonyokat szabályozási tervekben rendezzük. Reményeink szerint a közelmúlt ezen településfejlesztési „sebeit” 6-8 év alatt begyógyíthatjuk. A jelentősebb és városképi szempontból érzékeny helyszínekre építészeti tervpályázatokat írunk ki. A városközpontot megkerülő útvonal menti beépítésekkel a tatai építészeti hagyományokat kívánjuk erősíteni – modern építészeti eszközökkel.

II/6 KERTVÁROS, ÚJHEGY, AGOSTYÁN, NAGYKERT ALKÖZPONTJAINAK KIALAKÍTÁSA PROGRAM

A helyi kötődések, identitás erősítése

Mindegyik kertvárosi jellegű városrész már jelenleg is – a város egészében való elhelyezkedése, sajátos és egységes építészeti karaktere révén – sajátos identitással bír. Ezt kívánjuk erősíteni elsősorban kis alközpontok kialakításával. Ez számos elemet – intézményt, közterületi-kertészeti kialakítást, művészeti alkotást, találkozási helyet, közlekedési csomópontot stb. – jelenthet. A külső városrészek továbbfejlesztését lényeges feladatnak tartjuk, annak érdekében, hogy az itt élők számára nyugodt, komfortosabb környezet alakuljon itt is ki.

E városrészi alközpontok kialakítására a helyi közösségek bevonásával – helyi közvélemény kutatásra támaszkodva – építészeti és környezetalakítási ötletpályázat kiírását tervezzük, és az alközpontok kiépítését fokozatosan megvalósítjuk.

Kertváros

Kertváros a Vértesszőlősi út és a vasút közötti területen, a Cseke-tó és Angolkerttől délre terül el. Fontos helyszín, amely alközpont kialakítására, továbbfejlesztésére alkalmas: a tóvároskerti vasúti megálló. Ezen a helyen a „távoli érkezési pont”-nál kifejtettek már bírnak térképző funkcióval, ez egészülhet ki olyan közfunkciókkal, ami a közlekedéssel kapcsolatos. A Kertváros üde színfoltja lehet a Fenyő tér és az Eszperantó tér. Ezek egyelőre amorf térszituációk, amelyeket kerészeti, építészeti eszközökkel valódi térré lehet formálni.

Újhegy

Az újhegyi városrész vasúton túli terület, a Tóvároshoz az Újhegyi úton keresztül kapcsolódik. A viszonylag új városrész térképző erővel kevésbé bír, természetes központja a Mindszenty József tér lehet, amelyet tovább kell formálni, hogy valódi térré váljon. Egy további alközpont lehetősége rejlik a jelenlegi lőtér helyén, bár az Újhegyi útra fűzve lenne hatékonyan kihasználható egy alközpont. A vasúti felüljárónak az átépítése, akadálymentesítése során kultúrált kapcsolódást kell létrehozni a vasútállomási oldallal.

Agostyán

A település természetes városmagját a művelődési ház és könyvtár, a posta, az óvoda és a kápolna együttese alkotja. A művelődési ház és könyvtár felújítása időszerű feladat. A településen keresztülfolyó Árendás patak, a Gerecse nyugati kapujaként szolgáló környezet egy sajátos természetközeli faluközpont kiépítését teszi lehetővé, kiépítéséhez és fenntartásához civil szervezetek, intézmények együttműködése elengedhetetlen.

Nagykert

Tatának érdekes színfoltja a Nagykert nevű városrész, amely egészen falusias jellegű, ahol a Komáromi út, Nagykert utca olyan történeti városszerkezeti egység, ami még őrzi a régi hagyományokat. Az első katonai felmérésen is (1785) észlelhető rendszer ma is élő. A két említett utcának a József Attila utca és Kocsi utca közötti teresedései olyan szervezőpontokat jelentenek, amelyek mind funkciójukban, mind téralakulatukban már akkor, a XVIII. század végén jelentkeztek. A városrész ezekből a teresedésekből nőtt, fejlődött tovább. A Nagykert városrész térfalainak megőrzése és továbbfejlesztése, a terek, térszituációk helyi alközponttá fejlesztése építészeti, kertészeti eszközökkel indokolt.

A terület érdekes színfoltja lehet a Wéber-malom, amelyben olajütő is működött. Ennek rekonstrukciója – amennyiben lehetséges – Nagykert városrész attrakciója lehetne.

II/7 A LAKÓTELEPEK REHABILITÁCIÓJA, REKONSTRUKCIÓJA PROGRAM

A lakótelepek beágyazása a város szövetébe

Tatán több lakótelepi egység létesült az elmúlt évtizedekben. A legtöbb a Május 1. út két oldalán helyezkedik el. Egy nagyobb zárt lakótelepi egység Tóváros északi részén a Klapka György laktanya mellett létesült: ez a Bacsó Béla-

lakótelep. Egy kisebb lakótelepszerű egység Kertvárosban, a Deák Ferenc utca mentén is található. Ezek az egységek – beépítési módjuk, léptékváltásuk, a hagyományos városszövetet felbontó jellegük miatt – nem tartoznak szervesen a város testébe, szövetébe, abban idegen testként jelennek meg. Ezért a legfontosabb feladat ezek beágyazása a város szövetébe, többféle – építészeti, kertészeti, környezetalakítási és közösség-szervezési – módszerrel is.

Ennek néhány eleme:

- A lakótelepeket család- és gyerekbaráttá kell tenni, ez mutatkozzék meg a lakásvásárlásték bővítésében, az intézményekben, a közterületi fejlesztésekben. Minden lakótelepen uniós követelményeknek megfelelő játszóteret kell kialakítani.
- Értéknövelő felújítást kell végezni.
- Energiatakarékosságot, energiatudatosságot kell biztosítani a felújítások minden területén: a fűtés szabályozhatóvá, mérhetővé tételében, a hatékony hőszigetelésben, de az alternatív energiák felhasználásával is.
- A közterületek, zöldfelületek értéknövelő rehabilitációja, azaz a lakótelepekből „zöldvárost” kell építeni (a 30-35 éves növényállomány a lakótelepek nagy értéke, erre kell alapozni).
- Nagyobb igényességet kell elérni a lakótelepeken! Nem fogadható el az a káros, romboló szemlélet, hogy ide bármilyen alacsony színvonalú épület vagy építészeti elem elég.
- A legfontosabb a közösség bevonása. Kisebb körzetenként véleményközpontokat kell létesíteni, Társadalmi-gazdasági konzultációt kell kezdeményezni a lakótelepeken az itt élők, lakóközösségek bevonásával.
- A lakótelepeken az állattartás – elsősorban kutyák tartásának – szabályozására szükség van. Ki kell alakítani olyan kutyafuttatókat, amelyek a gyermekek játszóhelyeinek zavartalanságát biztosítják, a kulturált ebtenést lehetővé teszik.

A lakótelepek összefüggő közterületein a források felfakadásából adódó talajvízszint változások miatt is alapvető kertészeti, közterületi beavatkozások válnak szükségessé.

II/8 TATA KÖZLEKEDÉSÉNEK REKONSTRUKCIÓJA, AKADÁLYMENTESÍTÉSI PROGRAMJA

A város vonzerejének megtartása, a felesleges átmenő forgalom elterelése (elkerülő út), a forgalomcsillapítás kiterjesztése a kertvárosi jellegű területeken, akadálymentesítés a közterületen és az intézményekben

Tata közlekedési viszonyait kistérségi központi szerepköre, jelentős turisztikai vonzereje határozza meg. A központi szerep miatt számottevő az átmenő teherforgalom, ami viszont a turisztikai vonzerőt csökkenti. A város közlekedését oly módon kívánjuk fejleszteni, hogy a város vonzereje megmaradjon, sőt erősödjön, a káros átmenő forgalmat pedig igyekszünk elterelni.

Az előzőekben vázoltak kibontására elkészítjük Tata város közép-, hosszú- és nagytávlatú Közlekedésfejlesztési Konceptióját, amelyben az egyes közlekedési szektorokban, ágakban a következőket célozzuk meg:

Úthálózat

Tata közúton jól megközelíthető, a Budapestet Hegyeshalommal összekötő M1-es autópálya mellett található, valamint áthalad a városon az 1. számú főút is. A város jó megközelíthetősége azonban nemcsak előnyt jelent, hanem hátrány is, hiszen a városon átmenő tehergépjármű forgalom erősen terheli a várost. A tóvárosi körforgalmi csomópont megépítése jelentősen javított a forgalom folyamatos lefolyásán. Az egyre növekvő forgalmi igények miatt viszont a reggeli és a délutáni csúcsidőben az Almási utcai – Május 1. úti körforgalmi csomóponti ágon azonban torlódás, lassúbb áthaladás tapasztalható, ennek csökkentésére egy direkt ág megépítése szükséges a Bajcsy Zsilinszky utca felől a Május 1. út felé.

A városon átmenő forgalom csökkentésére a tervezett 1. számú út Tatát elkerülő szakaszának és a Déli Ipari Park feltáró útjának megépítése (a délnyuga-

ti elkerülő út első szakasza), jelenthet hosszú távon megoldást. Addig is számos forgalomtechnikai és városrendezési eszközzel lehet csökkenteni a forgalmat (pl. a Volán telephely autópálya közelébe helyezéssel). A balesetek radikális csökkentését kell megelőzni a tatai közlekedési rekonstrukció során.

Tata városszerkezete – közlekedési szempontból – a földrajzi adottságokból kiindulva igen speciális. A várost hosszirányban és keresztirányban állami közutak tagolják, melyek a városban található tavak közti keskeny sávokba vannak beszorítva. A város belső forgalma is főleg az állami közutakon bonyolódik, illetve az ezzel párhuzamos, városi úthálózaton. A fenti tényezőkből adódóan az átmenő forgalom mellett a helyi forgalom is jelentős, főleg a Május 1. úton és az Ady Endre úton (állami közutak), valamint az azokat keresztező önkormányzati utakon.

Az állami közutak mentén jelentős a zajterhelés is – a Május 1. úton és a Bacsó Béla úton időnként a megengedett határértéket is meghaladja. Az 1. számú főút átkelési szakaszain a közúti forgalom és az ezzel járó zaj csökkentése érdekében az önkormányzat kezdeményezte a 7,5 t súlykorlátozás bevezetését. Az Állami Közútkezelő Kht. részleges korlátozást vezetett be (22 óra és 6 óra között csak a célforgalmi közlekedés a megengedett).

A településszerkezetből adódóan elsősorban az Újhegyi városrész felé tud a város terjeszkedni. Egyre nagyobb az igény e terület jó megközelíthetőségének biztosítására, mivel e városrészt a városközponttól elválasztja a Budapest-Hegyeshalmi, nagy forgalmú vasútvonal. A város településrendezési tervében szerepel az Agostyáni úti felüljáró megépítése, ezzel Újhegy felé kedvezőbbé és közvetlenebbé válik a forgalom.

A burkolatlan közutakon a folyamatos járhatóságot biztosítjuk, illetve tervezzük ezen útszakaszok leburkolását. A Nagy Lajos utca és a Latinka Sándor utca építési engedélyes tervei elkészültek, engedélyeztetésre benyújtottuk. Nagy az igény a többi nem burkolt út kiépítésére is (Újvilág utca, Vörösmarty utca, Balogh utca, üdülőterületi utak, Újhegyi dűlőutak). Sajnos pályázati forrás e célra nem áll rendelkezésre. Rövidtávon elérendő lenne az engedélyes tervek elkészíttetése, hogy legalább a belvárosi részen mielőbb burkolásra kerüljenek az utak, illetve az esetlegesen megjelenő pályázatokon eséllyel részt vehessünk. Hosszútávon elérendő, hogy minden belterületi út burkolt legyen a csapadékvíz elvezetés megoldásával és legalább egyoldali, jó állapotú járdával.

Útfelújítást, földutak aszfaltozását csak a közművek kiépítettsége és szükséges rekonstrukciója esetén lehet elvégezni. 5 éven belüli útfelbontás esetén csak a teljes útszélesség helyreállítása árán lehet a bontásokat végezni. Fontos feladat a Fazekas iskola mellett, a Nagytemplom mögött a parkoló aszfaltozása, csapadékvíz elvezetés megoldása. E terület rekonstrukciója a Kossuth tér átépítésének részeként oldható meg.

Ugyanilyen gondot fordítunk útjaink és műtárgyaink (hidak, közlekedési táblák, lámpák, közvilágítás, út menti zöldfelületek karbantartására.

A járdák felújítását csak kiselemes – a történelmi városrészben természetes kövekből kiképzett – burkolattal szabad készíteni. Ezzel egy sajátos tatai közterületi formanyelv létrejöttét segítenénk elő. A közeljövőben műemléki szakemberekkel karöltve kijelöljük azt a körzetet, ahol ezt az igényes burkolati rendszert kell alkalmazni. E program nagyhatású kisugárzó eleme lesz a Kossuth téri rekonstrukció, amely stílusában, módszereiben a történelmi városrészek számára példát mutat majd.

Több helyütt – elsősorban a védelmet igénylő, vagy balesetveszélyes helyeken – tervezünk gyalogátkelket (pl. a Jávorka

Sándor iskola és az Új úti diákotthon előtt) és jelzőlámpákat (pl. az Ady Endre úton), illetve körforgalmat (pl. Bacsó Béla út és Gesztenye fasor keresztesződésénél) építeni.

Gondot fordítunk a kertvárosi egységekben is a közutak, járdák fejlesztésére (pl. Agostyán, Kertváros, Újhegy területén)

A történelmi városmagban forgalomcsillapított és a gépkocsiforgalomtól néhány helyen elzárt zónákat hozunk létre, ahol a tömegközlekedést megengedjük. A kertvárosi részeken forgalomcsillapított, ún. Tempo30 zónákat alakítunk ki.

Kerékpárút hálózat és járdák

A helyi közlekedésben a kerékpározást a közösségi közlekedés rangjára kívánjuk emelni. Ez jót tesz a városlakóknak és az idegenforgalomnak egyaránt. Javasoljuk a városi érkezési helyeken „ingyenes” városi kerékpár kölcsönzők kiépítését, amilyenek Európa számos nagy- és kisvárosában már megjelentek. A kerékpárút hálózatot a hivatásforgalomra és a turisztikai, üdülési jellegű forgalomra egyaránt ki kell építeni. A közintézmények mellett kulturált és őrzött kerékpártárolókat kell létesíteni.

A város kerékpárút hálózata csekélynek mondható, négy egymástól elkülönülő szakaszból áll. Fejlesztése, az önálló szakaszok összekötése idegenforgalmi szempontból is fontos lenne. A Kocsi úti egyesített gyalog- és kerékpárút I. üteme elkészült. Ennek folytatása legalább a Dózsa György útig kívánatos lenne.

Szükséges a tervek egész városra történő elkészíttetése. Hosszabb távú cél a meglévő, de különálló szakaszok összekötése. Távlati cél a város bekötése az Euro-Velo kerékpárút hálózatba, kistérségi összefogással.

Tervezzük Agostyánra és a Tájvédelmi Körzet megközelítésére kerékpár út kiépítését. Ezzel bizonyítjuk a város környezettudatosságát, egy „zöld hidat” biztosítunk a természetbe.

Az új járdák kiépítését, illetve meglévő járdaszakaszok összekötését folytatni kell (pl. a Szőgyéni utcában, az Arany János utcában, a Komáromi úton stb.). A burkolat felújításokon kívül az elmúlt években forráshiány miatt ezen a téren nem történt előrelépés. A járdaépítésre is vonatkozik, hogy az egész városra meg kell tervezni és a sorrendet fel kell állítani a megépítést illetően.

Közterületi információs rendszer

Évek óta húzódó probléma a város közterületi információs rendszerének

kialakítása. A közterületi információs rendszer elemei a következők: utcanév táblák, térképes információs táblák, céljelölő táblák. Ezek a táblák a gyalogosok, kerékpárosok és a közúton közlekedő, úti célokat keresők számára szolgáltatnak információt, az ő tájékozódásukat könnyítik meg. Ilyen információs táblák vannak a Május 1. út mentén és az Ady Endre úton, illetve térképes formában a város több pontján, de számuk a szükségesnek töredéke, tartalmuk aktualizálása pedig időszerű feladat.

Parkolás a városban

Az utóbbi évek következetes útkezelői magatartása eredményeképpen az ingatlanfejlesztésekhez kapcsolódó személygépkocsi várakozóhely létesítési kötelezettségek megvalósulása a város teljes területén, de különösen a központi részekben jelentős fejlődést mutat. Az Országgyűlés téren és környékén, valamint a Rákóczi utcában a városközponti parkolási feszültségek enyhítése érdekében bevezettük a 2 órás várakozási rendszert. A hosszabb ideig várakozni kívánók kicsit távolabb (pl. a Somogyi Béla utcában, a Bartók Béla úton, az Egység utcában) állíthatják le gépjárműveiket, és néhány perces gyaloglással innen érhetik el a városközpontot. A kialakult szabályozás csak részben váltotta be a hozzá fűzött reményeket. A Kossuth tér és környéke elsősorban ügyfélfogadási időben telített, az Iskola tér azonban parkolási szempontból még kihasználatlan.

Az Ady Endre úti városközpontban, valamint a Kossuth tér környékén új felszíni parkolók kiépítésére már kevés lehetőség van.

Az eddigi tapasztalataink alapján elkészítetettjük és jóváhagyjuk Tata város Parkolási Konceptióját, az elkövetkező évtized feladata lesz ennek a végrehajtása. Áttekintettük a parkolás jelenlegi rendszerét, felmértük a jelenlegi és a hosszútávon várható igényeket. Meghatároztuk, hogy a felszíni parkolásra

alkalmas felületek csökkenésével a további igények kielégítése hol és milyen módon lehetséges – figyelembe véve a zöld környezet megóvásának fontosságát is. A koncepciónak városfejlesztési kihatásai is lehetnek, hiszen meg kell

A VÁRALJA ÚTBÓL PARKOT,
ALATTA PARKOLÓT LEHETNE LÉTESÍTENI

határozni, milyen ingatlanfejlesztések valósulhatnak meg ezeken az érintett területeken, melyek nem gerjesztenek újabb kielégíthetetlen parkolási igényeket, illetve keressük azon befektetőket, akik a szükségesnél több parkoló kialakítását vállalják a várossal együttműködve. A városi és városközponti közeli és távoli érkezési pontokon parkolókat alakítunk ki, amelyek mini Park+Ride, Park+Bike egységekként működhetnek. Az eszközváltó csomópontokban (vasút – autóbusz, vasút – gépkocsi, gépkocsi – kerékpár stb.) szintén kisebb-nagyobb parkolókat létesítünk. Tata zöld környezetének megóvása érdekében nagy gondot fordítunk a parkolók fásítására.

A kiemelt műemléki környezetekben (Vár, Eszterházy-kastély, Angolkert) a gépkocsiforgalom teljes kizárását javasoljuk, cserébe a városban egy-két helyen mélygarázs építésére is sor kerülhet.

Távolsági autóbusz-és vasúti közlekedés

Tata kistérségi központ. A helyi és helyközi járatok jól lefedik a városi közlekedési igényeket. A közúti-vasúti átszállás viszont nehézkes, ezért célszerű lenne az autóbusz-pályaudvarnak a vasútállomás térségében történő elhelyezése. Itt egy úgynevezett „intermodális” csomópont kiépítését tervezzük az érintett közlekedési vállalatok bevonásával. Ezen csomópont kiépítése esetén a jelenlegi buszpályaudvar városközponti nagyon értékes helye felszabadul, azonban a buszok megállási lehetőségét ezeken a helyeken, de akár a forgalomtól elzárt, vagy korlátozott védett belvárosi térségekben is megengedhetőnek tartjuk.

Tata vasúti megközelíthetősége – mind gyors-, mind személyvonattal – jónak mondható, a város az 1. számú fő közlekedési vonal mellett fekszik. Az országos vasúthálózat Tatát érintő szakaszán az elmúlt években nem történt változás, a vasúti pálya korrekciója már korábban megtörtént, újabb korrekció nem várható. A MÁV Zrt. most vezeti be az elővárosi vasúti közlekedési rendszert a Hegyeshalom – Budapest vonalon is (Budapest-Oroszlány

már működik). 2007. december 1-jétől Oroszlány helyett Komáromot jelölik ki induló- (illetve vég) állomásként. Az elővárosi vonalakon a MÁV Zrt. ütemezett menetrendet vezetett be (ez óránként azonos időpontban induló járatokat jelent). Így minden órában biztosított az eljutás mind Győr, mind Budapest felé. Sokan és joggal nehezményezik, hogy az Intercity vonatok nem állnak meg Tatán, holott nagyforgalmú turisztikai központként erre szükség volna. Tata

ráadásul jelentős iskolaváros, amelynek továbbfejlesztése igényelné a Budapest-Tata közötti kapcsolat megerősítését.

A tömegközlekedési kapcsolatok továbbfejlesztése során már ma is meglévő és részben kielégítetlen igényként jelenik meg a bevásárló forgalom, ez elsősorban helyi és helyközi buszjáratokkal oldható meg. A buszmegállók komfortosabbá tételét, rendszeres karbantartását indokoltnak tartjuk. Kialakítunk

a tömegközlekedési vállalattal karöltve egy tatai buszmegálló típust, amelyet a kistérségben is elterjesztenénk.

A legfrekvenciáltabb Tata-Tatabánya közötti szakaszon felmerül a vasúti forgalom sűrítése, de megvizsgálandó a sűrű hivatásforgalom biztosítására egy köztöppályás villamos-, vagy trolibuszvonallétesítése.

Az Agostyán felé vezető úton lévő szintbeni vasúti kereszteződés felszámolását és vasúti felüljáró építését szorgalmazzuk. Az Újhegyre vezető gyalogos felüljáró átépítését, esetleg aluljáró építését, a vasútállomás mindkét oldalának környezetalakítását tervezzük.

Akadálymentesítési program

A városi közlekedés gördülékenyebbé tételéhez tartozik egy átfogó akadálymentesítési program végrehajtása. Ez kiterjed a járdák, közterületek kialakítására is, ahol az építési munkáknál és a felújításoknál a babakocsival közlekedők és mozgáskorlátozottak közlekedését elősegítő szegély lesüllyesztésekre kerül sor. Főleg a buszmegálló, boltok, templomok környékén, ahol idősebbek is gyakrabban megfordulnak, lehetne a gyalogos átjárókat gyengén látók számára is használhatóvá tenni, vagy az újakat (ha lesznek) eleve úgy építeni, hogy

hangszóró is legyen rajta, és a babakocsival, kerekesszékkal ne kelljen tíz centit ugratni a lelépéskor (ez balesetveszélyes is egyébként). A jövőben érdemes az alacsonypadlós buszokat előnyben részesíteni újak vételekor (ez manapság elég alapvető, az idősek, gyerekek, babakocsival közlekedők, mozgáskorlátozottak és gyengén látók számára is fontos)

Az akadálymentesítés a városi intézményekre és középületekre is érvényes programot jelent. A rendeletekben megadott határidőre a szükséges átalakításokat a középületeinken elvégezzük. (Természetesen nem csak a mozgáskorlátozottak akadálymentes „közlekedését” kell tudnunk megoldani!).

II/9 VÁROSÜZEMELTETÉSI ÉS INFRASTRUKTÚRAFEJLESZTÉSI, BLÁTHY OTTÓ ENERGETIKAI PROGRAM –

városüzemeltetés, a vízi, informatikai és az energia közművek fejlesztése

Kidolgozzuk Tata város Ökológiai Városüzemeltetési Koncepcióját, amivel országosan úttörő városüzemeltetési, infrastruktúrafejlesztési programot kívánunk bevezetni.

Városüzemeltetés

A városüzemeltetés a város közterületeinek – úthálózatának, parkjainak, műtárgyainak –, a hulladékkezelés városméretű rendszerének, az intézményeknek az üzemeltetését, fenntartását jelenti.

A közterületeink tisztántartásának, tervszerű karbantartásának és felújításának rendszerét folyamatosan fejlesztjük. A meghibásodások feltárását a közterületi jelenlétünkkel és a lakossági kapcsolataink erősítésével kívánjuk napra készre tenni.

A városi parkok üzemeltetésének alapja a parkőr szolgálat, amelyet kialakítunk és megfelelő jogosítványokkal kívánunk ellátni.

Kidolgozzuk és megvalósítjuk a „Tiszta Tataért programot”. A közterületek virágosítását Tata városüzemeltetési vállalata, a Városkapu Zrt. végzi. Ebbe a feladatba a lakosságot, civil szervezeteket és gazdasági társaságokat be kívánjuk vonni. Az allergén növények irtására kampánysorozatot indítunk el.

A hulladékgyűjtés és –kezelés rendszere Tatán teljeskörű, működik szelektív hulladékgyűjtés és zöldhulladék gyűjtés (komposztálás) is. Ez utóbbiakat kívánjuk a városban teljeskörűvé tenni. Ehhez a város propagandaanyagokat készít.

Vízi közművek

Vízellátás

A városi hálózat körvezetékes rendszerű, regionális vízműrendszerlátja el az Angolkertben és a Fényes-fürdő területén lévő kutak tartalékok a rendszeren. Megoldandó a Kocsi út–Naszályi út közötti fejlesztési terület telekalakítási tervének elkészítése után az ivóvíz elosztó hálózat kiépítése, továbbá az Újhegyi IX.–X. dűlő vízellátása.

A vízminőség mérését folyamatosan biztosítani kell. Az „élő vizek városában” indokolt lenne városi tulajdonba venni a teljes víziközmű hálózatot, erről testületi döntés született 2008-ban, továbbá fokozottan részt venni a felszíni és felszín alatti vízfolyások üzemeltetésében, fenntartásában, felújításában.

Szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás

A belterületi városrészek szennyvízcsatornával teljes mértékben ellátottak, az új beépítésre szánt területeken szükséges a hálózat bővítése, első ütemben a vezetékes ivóvízzel már ellátott részekben. Az állami tulajdonú szennyvíztisztító telep rekonstrukcióját az ÉDV Zrt. 2008–2010 között tervezi megvalósítani. Elsősorban a vízbázisok védőidomainak környezetében fontos a meglévő csatornahálózatra való rákötések teljes körűvé tétele.

Felszíni vízelvezetés

A város és környéke dimbes-dombos területen fekszik, ahol a terület élő vízfolyásokkal gazdagon átszőtt. A város három vízfolyás – az Által-ér, a Fényes-patak és a Naszály-Grébicsei-vízfolyás – vízgyűjtő területén helyezkedik el, melyek az ÉVIZIG kezelésében vannak. Az Által-ér medertisztítására és az Öreg-tó alvízi mederszakaszok rekonstrukciójára az Öreg-tó rehabilitációs program keretében 2010-ig sor kerül.

Önkormányzati fenntartású vízfolyások: a Malom-patak, az Újhegyi és Újhegyi úti vízfolyások, a Kosréti árok, a Kismosó-vízfolyás, a Fácán-patak, a Diána-árok, és Agostyán városrészben az Árendás patak belterületi szakasza. Ez utóbbinak a medertisztítása, a patak környékének rekonstrukciója égető feladat, hiszen 2000-ben valóságos árvizet szenvedett a falu.

Tata teljes belterületének 20%-a ellátott zárt csapadécsatornával. A befogadók felőli csatornaszakaszok alulméretezettek. A felszíni vízelvezető rendszer bővítésének megvalósíthatósági tanulmányterve elkészült a város teljes belterületére, vízgyűjtő és részvízgyűjtő területenként. A megvalósítás ütemezetten történhet, figyelemmel az előtéssel leginkább veszélyeztetett területekre és a biztosítható pénzügyi forrásokra.

Az útmenti árkok, áttereszek karbantartása városi feladat, ehhez azonban a lakosság segítségét is kérjük, mivel az árkok tisztítása, gyakran a helytelen lakossági beavatkozások miatt válik lehetetlenné.

A karsztforrások visszatérésével kapcsolatos feladatok

Tatán és környezetében több mint 30 karsztforrás működött. A bányák bezárásával párhuzamosan a karsztvíz kiemelése is megszűnt, ezáltal Tata eredeti, rendkívül gazdag és értékes föld alatti vízrendszere nagy részben helyreállhat.

A karsztvíz-szint emelkedése már érzékelhető a Fényes-fürdő területén, és 2010 körül várhatóan megindulnak a Plébániakerti-forrás és az Öreg-tó menti források, 2015 körül néhány Komáromi úti forrás, majd fokozatosan a többi belvárosi forrás is „megszólal” 2030-ig. A már kiépült megfigyelő (monitoring) rendszer adatait rendszeresen kiértékelve szükséges intézkedéseket tenni az épületek és közműhálózatok megóvása érdekében. Ezek az intézkedések a következők lehetnek:

- a vízelvezetés megoldása, nyílt, vagy zárt csatornákkal a befogadók felé;
- szükségessé válhat meglévő közmű rendszerek létesítményeinek kiváltása a források feltörési helyein.

A visszatérő források hasznosítása elsődlegesen a források eredeti használatát figyelembe vevő, azt fejlesztő, vagy csak jelzésszerűen bemutató jelleggel javasolt. Másodlagosan a nagy vízhozamú forrás helyeken városi érdeket szolgáló beruházások kaphatnak teret (pl. élményfürdő, uszoda). A visszatérő források idegenforgalmi látványosságot is képezhetnek a Vár környékén és a Cseke-tó partján, továbbá a városi tereken, a lakókörnyezetben szökőkutak,

patak- és tójellegű vízfolyások és vízmedencék, lakótelepi vizes játszóterek is épülhetnek.

A források környezetének egyenkénti fejlesztése – a városszerkezeti, környezetvédelmi szempontrendszer szerint – az egész város, majd a városkörnyék területére ki kell, hogy terjedjen. A forrásfoglalásoknak és a vízhasznosítás felszín alatti és felszíni rendszerének a mindenkori igényeknek – a települési környezetvédelemnek és higiénés követelményeknek – meg kell felelniük.

A használaton kívüli, kiszáradt, eltömött, elszennyezett kutak, forráshelyek, barlangvizek gyors kitisztítása, a járatok és a vízminőség további ellenőrzése meg kell, hogy előzze a források „megszólalását” és nagyobb területeknek a talajvíz közvetítésével történő elszennyeződését.

Az elkövetkező évtizedekben a tatai vizek új életre kelnek, aminek az áldásait kell okos előrelátással és közös erővel kiaknáznunk. Ez a város számára új lehetőségeket teremt, amelyben korábbi és új intézmények, programok jöhetnek létre. Ugyanakkor az elapadt forrásokkal rendelkező területeken épült lakótelepeken ezek újrafakadása elsősorban a közterületeken város- és kertépítészeti beavatkozásokat tesz szükségessé.

Informatikai közművek

A város célul tűzi ki a közigazgatás, az intézményirányítás, a gazdasági és civil kapcsolattartás informatikai alapú működtetését. Ennek alapja a város, az önkormányzat digitális informatikai vagyona.

Tatán az integrált informatikai – távközlési, kábel tv, internet – hálózat folyamatos fejlesztése napjainkban folyik. Két meghatározó szolgáltató célja, hogy a mindenkori legkorszerűbb rendszert minden háztartásba és intézménybe eljuttassák.

A város által fenntartott intézményekben és közszolgáltatókban e-pontokat kell kialakítani a személyre szóló kapcsolattartás teljeskörű kiépítése céljából. Rövid távon elérendő cél az internet városon belüli korlátlan használatának biztosítása. A Polgármesteri Hivatalban megkezdett e-közigazgatás mielőbb mindenki számára hozzáférhető lesz.

Központosított hálózatként hozunk létre egy biztonságtechnikai rendszert, amelynek első ütemében a városba bevezető utak figyelését, majd a városi intézmények térfigyelő rendszerét építjük ki. A rendszerbe az egyéb közszolgáltatók, intézmények, sőt a lakókörnyezet bekapcsolódását is lehetővé tesszük.

Hosszú távon az egész városban, jelenleg a műemléki környezetben az új integrált távközlési vezetékrendszert csak földben lehet vezetni.

Bláthy Ottó energetikai program

Valójában az energetika az emberi munkát és a természeti folyamatokat a kölcsönös egymásra hatás összefüggése szerint vizsgálja. Az energia folyamatok igen sokrétű kezelést igényelnek minden tekintetben, így az önkormányzati munka ellátásánál is. Teljes értékűen ezt a tudományágat jól képzett műszaki, gazdasági szakemberek tudásának kihasználása mellett lehet elvégezni.

A környezeti khatások közül a legjelentősebb, hogy milyen lesz a föld atmoszférája, a meteorológiai paraméterrendszere 50 év múlva. Az ezzel kapcsolatos jelzéseket mindenki ismeri. Ennek a katasztrófának az elkerülése jelenleg még nem látható. Kérdés, hogy az emberiség képes-e rájönni, hogy csak összefogással lehet valamelyest elodázni.

Bláthy Ottó Titusz a transzformátor feltalálója volt, tatai születésűként természetes, hogy az energetikai programot az ő nevével kapcsoljuk össze. A településfejlesztési program alfejezeteként a jövő szempontjából meghatározó fejezetet jelent.

Bláthy Ottó Tatán született, iskoláit is itt, illetve Bécsben végezte. 1882-ben szerzett gépészmérnöki oklevelet a Bécsi Műegyetemen. 1883-ban lépett a Ganz-gyár kötelékébe, mint gépszerkesztő. Munkássága egész életére a gyárhoz kötötte. Kiemelkedő képességű ember volt. Gyorsan átlátta a problémákat, rendkívüli emlékezőtehetség jellemezte. Elsőként ismerte fel a mágneses Ohm-törvény gyakorlati alkalmazásának lehetőségét. Legjelentősebb találmánya az 1885-ben Žipernowskyval és Dériverl közösen megalkotott transzformátor. A transzformátorokat Bláthy javaslatára zárt vasmaggal készítették. Közös munkájuk a korabeli elektronika egyik legfontosabb találmányát eredményezte. Száznál is több szabadalma főleg a villamos gépek területére vonatkozott.

1887-től a váltakozó áramú generátorok párhuzamos kapcsolásával kísérletezett, amelyet rá egy évre egy olaszországi erőműben valósítottak meg. Világszenzációt jelentett, hogy elsőként kapcsolt össze hőerőművet vízierőművel. 1889-ben megszerkesztette a róla elnevezett fogyasztásmérőt. Több hasonló szerkezet is ismert volt, de csupán Bláthyé vált be a gyakorlatban. 1912-ben tökéletesítette, így mérése pontosabb lett. A ma használatos fogyasztásmérők is általa feltalált készülék elvén működnek. 1927-től a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja, a Budapesti és Bécsi Műegyetem tiszteletbeli doktora volt. Számos kitüntetésben részesült.

Az energia mai korunk legfontosabb és legkölségesebb elemévé vált. Tata város korábban készített energiakoncepciója alapján kiemelt feladatként kívánjuk kezelni a város, az önkormányzat és intézményeinek energiagazdálkodását, felhasználását, de figyelemmel vagyunk a város egészének energia felhasználására is. Törekednünk kell az energiatakarékos város állapot elérésére, ennek va-

lós tartalommal történő megtöltésére. Tata városa a megújuló energiaforrások tekintetében potenciálisan kiváló helyzetben van, adottságai kitűnőek.

A Tata rövid és középtávú energiaellátását szolgáló rendszerek állapota, kapacitása jelenleg lehetővé teszi a biztonságos energiaellátást, a város tervezett fejlesztéseinek megfelelő bővítésekkel. Ugyanakkor meg kell említeni, hogy jelenleg a vezetékes energiaszolgáltatók (E-ON, ÉDÁSZ Zrt., ÉGÁZ

Zrt., Tatai Távhőszolgáltató Kft.) kiépített kapacitásai, hálózatai részben kihasználatlanok.

Az energiagazdálkodás terén számos tatai kezdeményezés országos hírnévre tette szert. Tata a megújuló energiájával mintája az egész magyar energetikai fejlődésnek, az első magyar, és Közép-Európa legnagyobb faaprítékos fűtőműje itt létesült Tatán. A tatai Parképítő a Nyugat-Magyarországi Egyetemmel együtt több mint tíz éve kísérletezi a biomasszát. Az élőlő dísznövényekből nemesítették ki a tatai energianádat, melyből idén már 40 hektárt telepítettek.

Célul tűzzük ki a város 2002-ben elkészült Energia Konceptiójának végre-

hajtását, az akkori energiahatékonysági fejlesztési programban elfogadott ajánlások megvalósításának folyamatos felülvizsgálatát a következő elvek szerint:

- Megújuló energia alkalmazásának vizsgálata, ezek megteremtése, beillesztése a meglévő energetikai rendszerekbe (vízienergia, geotermikus energia, szélenergia), mindez jelentős hasznot is hozhat a városnak.
- A távfűtési rendszer gazdálkodásának javításával a szolgáltatás versenyképessé tétele más fűtési módokkal szemben.
- A „Biocalor” fűtőmű távvezetékei, fogyasztói rendszere, valamint fűtőanyag ellátása helyi biztosítását célzó komplex fejlesztésére kerülhet sor a 2007–2014 közötti időszakban, az „Energiahatékonyság és a megújuló energiák a Tatai medencében” című 4 kistérséget érintő projekt megvalósulása esetén. A távfűtéshez szükséges faapríték alapanyagot így olcsóbban, több munkalehetőséget teremtve lehet biztosítani. Ezen túlmenően a megújuló energiákkal kapcsolatos kutatás-fejlesztési kezdeményezések élére állhat a város. Az ipartelepek energiaellátását is meg lehetne oldani faaprítékos fűtőművel.
- Már jelenleg is többféle megújuló energiaforrást használunk. Ilyen pl. a geotermikus energia, hiszen Tata karsztvizekben gazdag. Saját karsztvíz kutunk van, ahol szivattyúzunk is. A kertészetet úgynevezett vízfűgönyös fóliával fűtjük. E téren további hasznosítási lehetőségeket tárunk fel.
- A Fényes-fürdő 20–22°C-os forrásvizének további melegítésével folyamatosan működő élményfürdő komplexum is kialakítható. Vizsgálni kell az elfolyó vizek geotermikus (hőszivattyús) energiahasznosítási lehetőségeit.
- Vizsgálni javasolt továbbá az Öreg-tóból elfolyó víz energiájának bemutatató jellegű hasznosítási lehetőségeit. Érdekes ötleteket kell megvizsgálni a közeljövőben: pl. szélmotorral az Öreg-tóból vizet lehetne szivattyúzni a Cseke-tóba, amikor ott kevés a víz, így nem kellene minden vizet a csatornába leereszteni (a szélmotor helyének kitűzését a városképben rendkívüli alapossággal meg kell vizsgálni); napenergiás felhasználással lehetne szökőkutat működtetni az Öreg-tóban; generátorokat lehetne telepíteni több helyre (pl. zsiliphez).
- A parkokban lévő sétányok éjszakai világítását a legkorszerűbb és energia-takarékos módon kis helyi energiatermelő berendezésekkel (pl. generátorok, napelemek) lehet megoldani.
- Kiemelt figyelmet kell fordítani az önkormányzat és intézményei energia-költségének mérséklésére az épületek energiahatékony felújításával (homlokzati hőszigetelés, nyílászárók, gépészeti rendszer felújítása, belső és külső

világítási rendszer energiatudatos átépítése stb.). 2008-ban 6 intézményben tervezi az önkormányzat pályázati támogatással a program megkezdését.

- 2006-2007-ben 31 lakóház újult meg, 2008-ban további 280 millió Ft-ot költ az önkormányzat a Panel+ program keretében az energiaköltségek mérséklésére. Ezt a programot tovább kívánjuk folytatni. Alapvető számunkra a felújítások során a lehető legnagyobb energiahatékonyság biztosítása.

A Magyary Terv energiaprogramja sikeres megvalósításának feltételei: szakemberek alkalmazása, városi energetikai team létrehozása; városi energiakonceptió folyamatos aktualizálása; energetikai adatgyűjtés indítása; energetikai hulladékok összegyűjtése

E téren a helyi civil szervezetek erőteljes jelenlétéről tanúskodik a Természetes Életmód Alapítvány alternatív energetikai programja, mely 2003-ban nemzetközi díjat nyert.

A város 2008-ban csatlakozott az Energiavárosok Szövetségéhez, ezzel is biztosítva újabb európai kapcsolatépítést az energetikai fejlesztések segítésére. Tata energiatakarékos város kíván lenni, racionálisan gazdálkodva az energiaforrásokkal.

III. ÖVEGES JÓZSEF OKTATÁSI, KULTURÁLIS, SPORT, CSALÁD- ÉS IFJÚSÁGI PROGRAM

Öveges József (Páka, 1895. november 10. – Budapest, 1979. szeptember 4.) professzor, tanár. Pákán, majd Náprádfán végezte alapfokú tanulmányait. Ezután a családdal együtt Győr–Moson–Sopron megyébe költözött, Pére. Középfokú tanulmányait először a győri Bencés Gimnáziumban végezte. 1911-ben belépett a piarista rendbe, így Kecskeméten tanult tovább. 1912-ben a piarista tanító rend tagja lett. 1915-ben érettségizett jeles eredménnyel. Ezek után a Pázmány Péter Tudományegyetemen tanult, számtan–fizika szakon, mint piarista tanárjelölt. 1919-ben kitűnő eredménnyel tanári diplomát szerzett. 1922–1924, majd 1930–1940 között Tatán tanított. Könyveivel, cikkeivel, nagyszámú rádiós és televíziós előadásával népszerűsítette a fizikát. Az értelemnek és a szavaknak nagy súlya volt nála, a füzetek első lapjára kedvenc jelmondatát íratta diákjaival: „Semmiből nem lesz semmi”. Ezt a gondolatot maga is komolyan vette, és a nehéz helyzetekben maga is alkalmazta. A gyerekeket munkára nevelte: „...nem azt akarom, hogy tudjanak egy bizonyos geometriai vagy fizikai szabályt; a célom az, hogy szokják a munkát, tanuljanak meg dolgozni!”

1953-tól az *Elet és Tudomány* című hetilap szerkesztőbizottsági tagja volt. 1955-ben, a Budapesti Pedagógiai Főiskola megszűnésekor, saját kérésére nyugdíjazták. 1958-ban a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem meghívta tanszékvezető egyetemi tanárnak, amit visszautasított. 1958-tól a Magyar Televízió 100 kérdés című műsorának főszerkesztőjeként dolgozott (ez az adás 135 alkalommal volt műsoron). A Magyar Rádióban 256 előadást tartott. Több mint 30 éven keresztül volt a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT) Országos Elnökségének tagja. Egy kísérlet bemutatása közben kapott halálos kimenetelű agyvérzést Budapesten. Tatán az Öreg-tó partján mellszobor /Tóth Béla alkotása/, az Eötvös József Gimnáziumban márványtábla és évenként megrendezett országos matematika–fizika verseny őrzi az emlékét. Sírja a zalaegerszegi régi temetőben található.

III/I TUDÁSALAPÚ VÁROSFEJLESZTÉS – TATA ISKOLAVÁROS FEJLESZTESI PROGRAM

Az óvodától a felsőoktatásig, művészeti képzés összművészeti szinten az óvodától kezdve, szakképzés, népfőiskola, felnőttoktatás, a felsőoktatásban posztgraduális képzés a környezetvédelem, a vízügy, az idegenforgalom, a sport és a művészetek területén

Alapelvek: esélyegyenlőség és tehetséggondozás

Alapvető célunk a lehető legmagasabb színvonalú oktatás-nevelés biztosítása az itt élők számára minden korosztályban. Ennek érdekében minőségbiztosítási megállapodást kötünk az önkormányzati, egyházi és civil fenntartású óvodákkal, általános és középfokú oktatási intézményekkel egyaránt. Ez az alapja a tatai oktatási-nevelési intézmények esélyegyenlőségének és magas színvonalának. Az oktatás mellett a nevelésnek azonos prioritást biztosítunk. Ennek érdekében kötünk szövetséget a gyermekeiket nevelő családokkal, ennek megteremtjük az intézményi kereteit, közösségi háttérét (iskolaszékek, szülői-nevelői egyesületek, közösségek támogatásával, a velük folytatott folyamatos párbeszéddel).

Minden tatai gyermeknek biztosítjuk a fejlődéséhez szükséges feltételeket. Felzárkóztatási, speciális oktatás-nevelési programok biztosításával segítjük a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, vagy veszélyeztetett gyermekeket. A sajátos nevelési igényű gyermekek egyre növekvő száma is indokolja, hogy valamennyi – nem csak önkormányzati iskolában – is biztosított legyen a számukra megfelelő képzés, a szükséges személyi és tárgyi feltétel.

Különös gondot fordítunk a tatai nagycsaládokra, ahol az oktatás költségeinek jelentős részét átvállaljuk. Ennek érdekében minden évben a szükségletek felmérése alapján költségvetési keretet biztosítunk, a konkrét támogatás mértékét és mértékét a családok közösségével, érdekvédelmi szervezeteivel megvitatjuk. A támogatás sokrétű és az igényeknek megfelelően változó, bővülő lehet. A magas színvonalú oktatás és nevelés érdekében „szövetséget” kötünk a családokkal, amelyben erőteljesen támaszkodni akarunk az iskolaszékekre, szülői közösségekre, öregdiák egyesületekre.

A magyarság demográfiai problémái – a népességcsökkenés és az elöregedés okozta gondok – alól Tata sem vonhatja ki magát. Látjuk, hogy hiányoznak azok

a minták, amelyek a házasságra és a családi életre készítenének fel. Éppen ezért felkaroljuk mindazon törekvéseket, amelyek ezzel a kérdéskörrel foglalkoznak: legyen az civil, vagy egyházi mozgalom, konkrét „tantárgyak”, pl. házasságélet-tan, családélettan, vagy közösségélettan. Ezeket az ügyeket igyekszünk az iskola világában jelenvalóvá tenni, hogy iskoláink és tágabb környezetük legyen ennek a súlyos gondunknak az egyik legfontosabb hordozója és szereplője.

Kiemelten figyelünk a tehetséggondozásra. Erre már az óvodában programokat dolgozunk ki. Az általános- és középfokú oktatásban minden korosztály számára ösztöndíj- és pályázati rendszert dolgozunk ki, a jövő értelmiségének a kiválasztása alapvető fontosságú számunkra. Hisszük azt is, hogy mindenki tehetséges valamiben, az oktatás-nevelés feladatának tartjuk azt, hogy semmilyen tehetség, és egyetlen tehetséges gyermek ne kallódjon el. Tatának és az országnak egyaránt szüksége van a tehetségekre, azok kibontakoztatására!

A sport terén kimagasló teljesítményt elért tanulók elismerésének kialakult hagyománya van. Javaslat érkezett, hogy a tanulmányi munkában, versenyeken, érettségin kimagasló eredményt elért tanulók és szüleik részére biztosítsunk egy olyan elismerő fórumot, ahol ennek a város vezetése hangot adhatna. Ez érvényes a nagycsaládos, jó anyagi körülményekkel rendelkezők, de a több, a nemzet gyarapodását vállaló családok esetében is. A szociális hátrányok kompenzálása is fontos, de legalább elismerést, néhány jó szót kapjanak azok is, akik lehetőségeiknek ismeretében vállalnak és tesznek is valamit az előbbre jutáshoz.

A fiatalokat, diákokat mielőbb igyekszünk bevonni a város életébe pályázatokkal, vetélkedőkkel, a városi ünnepeken való aktív közreműködésükkel, diák-hagyományok ápolásának segítségével, diákközösségek anyagi és erkölcsi támogatásával.

SPORTVERSENY AZ OLIMPIAI
EDZŐTÁBORBAN

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS ALÁÍRÁSA A
VÁROS ÉS A DIÁKSÁG POLGÁRMESTEREI RÉSZÉRŐL

Tata iskolaváros: óvodától a felsőoktatásig

Tata iskolaváros. Büszke az itt élők magas iskolázottságára, arra a sok múltban és jelenben a városnak és az országnak munkásságával hírnevet szerző értelmiségire, akik innen származnak. Hisszük, hogy ezt a helyi magas színvonalú oktatás, Tata kulturális és művészeti levegője, a polgárság hagyományai alapozták meg. Erre kívánunk a jövőben is támaszkodni elődeinkhez híven.

Ezt az oktatási hagyományt ápoljuk és építjük tovább – már csak azért is, mert napjainkban Tata a megyeszékhely Tatabánya és Esztergom után a harmadik legnagyobb iskolaközpont a megyében. A helyben lakó és tanuló mintegy 3 300 diák mellett naponta több mint 1 600-an más településekről járnak ide tanulni. A bejáró tanulók száma közel 700-zal meghaladja a városból más helyre naponta ingázókat.

Fontos tehát, hogy erősítsük, támogassuk az oktatási intézmények modernizációját és a nevelési oldal megerősítését.

Bölcsődék

Egyre nagyobb igény jelentkezik a bölcsődei ellátás iránt. Tatán jelenleg egy alapítványi és egy önkormányzati fenntartású bölcsőde található. A meglévő intézmény folyamatos fejlesztését, bővítését tervezzük, illetve e téren magánkezdeményezéseket is támogatunk.

Óvodák

A városban tíz óvoda működik: kilenc önkormányzati, egy alapítványi fenntartásban. A férőhelyek száma ma még elegendő, az intézmények kihasználtsága azonban csaknem 100%-os. Az infrastruktúra nem mindenhol megfelelő, fejlesztésre van szükség.

A város széttagolt óvodai intézményrendszere indokolhatja új óvodaközpont megépítését a városközpontban, továbbá Újhegy városrészben új óvoda létesítése szükséges. Gazdaságtalan ennyi kis óvoda működtetése, de kétségtelen, hogy a lakóhelyhez közeli családi, patinás kis óvodák jobban kedveznek a gyermekeknek és a családoknak. Az óvodaközpont kialakítása számos előnnyel és ugyanakkor hátránnyal is járhat. Előnye lehet az, hogy gazdaságosabban üzemelhet, több egymással párhuzamosan futó értékes programot is befogadhat. Hátránya az, hogy a jelenlegihez képest esetleg nagyobb közlekedési vonzata van. Ez a program tehát csak akkor válhat időszerűvé, és csak akkor lehet eredményes, ha a lakosság egyetért ezzel a megoldással és a közlekedés is megoldott lesz.

Általános iskolák

A város négy épületben, két összevont intézményben alapfokú általános iskolát tart fenn:

- Felső-Tatán a Kőkúti Általános Iskolát, a Kőkút köz 2. sz. alatt, amelyhez a Fazekas Utcai Ének-zenei Általános Iskolát és Művészeti Alapiskolát csatoljuk. Ez utóbbi patinás környezetben, a Szent Kereszt plébániatemplom szomszédságában fekszik, előbbi modern épületben működik.
- Tóvárosban a Vaszary János Általános Iskolát és Logopédiai Intézetet az Országgyűlés téren, amelyhez a Tóváros északi részén lévő Jázmin Utcai Iskolát csatoljuk.

A tatai iskolákban a magasszintű oktatás-neveléshez szükséges személyi, technikai és szociális feltételeket hosszú távon biztosítjuk. Az épületek szükséges üzemeltetési, fenntartási, szükség szerinti rekonstrukciós, bővítési igényét folyamatosan figyelemmel kísérik és az ehhez szükséges anyagi erőforrásokat előteremtjük.

Az általános iskolákban több éve kialakult és jól működő speciális tagozatok (művészeti képzés, sportiskolai alapképzés, matematika-informatika, idegen nyelvi képzés) megőrzése és továbbfejlesztése kiemelt célunk, de fontos szempont minden tagozat, egyedi oktatási program esetében, hogy az ne menjen az általános képzés rovására.

A helyi identitás erősítése érdekében Tata hely-, kultúr- és építéstörténetét már az általános iskolában megfelelő színvonalon taníttatni kívánjuk. Az ehhez szükséges taneszközök (tankönyv, munkafüzet) készítésére oktatási pályázattal készülünk: tervünk egy Tata Olvasókönyv mielőbbi megjelentetése. A helytörténeti-helyismereti tárgyat az általános és középiskolában egyaránt be kívánjuk vezetni.

A városban működik két alapítványi iskola is: a Színes Iskola, Óvoda és Gimnázium, illetve a Talentum Általános Iskola, Gimnázium és Szakiskola. A meglévő alapítványi intézmények mellett felmerült egy egyházi általános iskola létesítésének igénye és lehetősége is.

Középiskolák

Tata hagyományosan iskolaváros. Egyik legrégebbi iskoláját a piaristák hozták létre, akik 1765-ben érkeztek Tatára, de már a XVII. században is volt középfokú oktatás a városban. A piaristák rendházát Fellner Jakab és Valero Jakab tervei

alapján 1767 és 1806 között építették. A gimnáziumot a rendház közelében építették fel a XX. század elején. Jelenleg a megyei fenntartású Eötvös József Gimnázium működik benne.

Tatán számos nagy múltú középiskola, illetve szakközépiskola és szakképző intézet működik. Ezek közül kiemelkedik a részben szintén a piaristák XVIII. századi működéséhez köthető, de részben Magyary Zoltánnak köszönhető Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium. Magyary kezdeményezésére jött létre ennek egy másik elődje, a Tatai Téli Gazdasági Iskola. Sajnálatos, hogy az intézmény nem a város kezelésében van, de a Magyary-örökség szellemében törekedni kellene az átvételére a megyei önkormányzattól. Szintén jelentős és nagy múltú intézmény a Bláthy Ottó Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium.

Vizsgáljuk annak a lehetőségét, hogy Tata Város Önkormányzata ismét középfokú oktatási intézményt működtessen. Közöttük az Eötvös József Gimnázium helyzetét is meg kell erősíteni, fenntartóként a város és a katolikus egyház is joggal merül fel. Mindkét esetben hosszú távon megnyugtató lenne a nagy múltú intézmény sorsa, de indokolt lehet a kistérségi felelősség-

AZ EÖTVÖS GIMNÁZIUM ÉPÜLETE
URALJA AZ ÖREG-TÓ FELETTI DOMBOT

JÁVORKA SÁNDOR SZAKKÖZÉPISKOLA

BLÁTHY OTTÓ SZAKKÖZÉPISKOLA

vállalás is a megyei szerepkör biztosítása mellett. Ezen alternatívák közül azt kell kiválasztani, amely az iskola hagyományai alapján a legmagasabb színvonalú, és legnagyobb oktatási-nevelési biztonságot és a folyamatos fejlesztést-fejlődést biztosítja.

Tatán az előbb említetteken kívül további egyházi és alapítványi fenntartású középiskolák működnek: a Pápai Református Kollégium Tatai Gimnáziuma, a Színes Iskola és Gimnázium, és a Talentum Gimnázium és Szakiskola.

Oktatási-szakképzési fejlesztésre vonatkozó javaslat a helyi és a szélesebben vett térségben lévő intézmények integrálásának kezdeményezése két fő irányban. Egyik a hagyományosan jól működő mezőgazdasági képzés (ennek bővítése, kiegészítése a más településeken működő intézmények tevékenységével, pl. Bábolna, Neszmély stb.), a másik a művészeti képzés vertikális és horizontális fejlesztése.

Valamennyi, a városban működő középiskolában fel kell kelteni a diákok érdeklődését Magyary Zoltán munkássága és ezáltal a városfejlesztés, a köz- és államélet, közigazgatás iránt. Ennek érdekében ebben a témakörben a Tata várososa tanulmányi pályázatot ír ki, amelyet minden évben Magyary születésének évfordulóján, június 10-én értékelnénk neves szakemberek, szakmai közösségek bevonásával.

Felsőfokú oktatás

A volt piarista rendház egyik méltó és célszerű hasznosítási lehetősége lenne egy felsőfokú oktatási intézmény létrehozása, telepítése. A felsőfokú képzésben a posztgraduális képzés meghonosítását tervezzük budapesti és győri, valamint szekszárdi felsőfokú intézetekkel karöltve a környezetvédelem, a vízügy, idegenforgalom, a sport, a pedagógusképzés, valamint a művészetek területén. Ennek első lépéseként környezet- és természetvédelmi, építészeti, összművészeti nyári egyetemi kurzusok meghonosítását és folyamatosan bővülő szakmai együttműködést tervezzük. A kísérleti évek, a – szándékaink szerint – egyre szorosabb kapcsolatrendszer forrja majd ki azokat a szakokat, tárgyakat, témaköröket, amelyekben Tata megfelelő szellemi és intézményi – anyagi és személyi – hátte-

A PIARISTA RENDHÁZ ÉPÜLETE AZ ÖREG-TÓ FELETT

ret biztosíthat. A Tatai Nyári Egyetem – több ebben közreműködő felsőfokú intézménnyel karöltve – véleményünk szerint a város történelmi, kulturális, gazdasági, táji-természeti adottságai alapján akár nemzetközi hírnevet, rangot vívhat ki. Ez alapozhat meg egy egész évben működő felsőfokú intézményt. Ehhez természetesen létesítési

és fenntarthatósági tanulmány készítése szükséges azzal, hogy a gazdasági hátteret részben magyarországi vállalkozások is megteremthetik.

Művészeti oktatás, művészetpártolás

Tatán a művészetek jelenléte és a művészetek inspiráló hatása évszázadok óta jelen van. Ezen adottságai kiemelten feljogosítják a várost, hogy a művészet-oktatást a lehető legmagasabb szintre fejlessze, és a művészetpártolást városi feladatá tegye. A művészetoktatásra úgy tekintünk, mint az egyéni és közösségi kiteljesedés egyik legfontosabb eszközére.

Meglévő és jelentős hagyományokra épülő adottság Tatán a zenei oktatás. Az óvodától kezdve az általános iskolán keresztül a gimnáziumig zenetagozatot kellene létrehozni, ami az önkormányzat kezelésében marad önálló intézményi művészeti képzésként. A zenei képzés centruma Tatán a Fazekas Utcai Ének-Zenei Általános Iskola és Művészeti Alapiskola, ahol lehetőségét szeretnénk minden tatai és akár kistérségünkben élő kisgyermeknek felkínálni, de elvárjuk, hogy a zenetanulást választók azt komoly tanulásnak tekintsék. Ennek érdekében a Fazekas utcai iskolában – a feltételek biztosításával – szívesen indítanánk nagy létszámú előképző évfolyamot, ahol a tanulók – és rajtuk keresztül a szülők – megismerhetnék a zenetanulás lehetőségeit, szépségeit és követelményeit: a hosszú, felnőttkorig tartó zenetanulást, gyakorlást. Szeretnénk, ha a kiválogatódás az előképző évfolyam végén, a hangszertanulás megkezdése előtt történne. Iskolánk így nem létszámában gyarapodna, hanem a hangszertanulás színvonala fejlődne. A Fazekas Utcai Ének-Zenei Általános Iskola a Kőküti Általános Iskolával és a Pápai Református Gimnáziummal együtt egy iskolacentrum, melyben jó helye lesz a Fazekas utcai régi épületben a zeneiskolának.

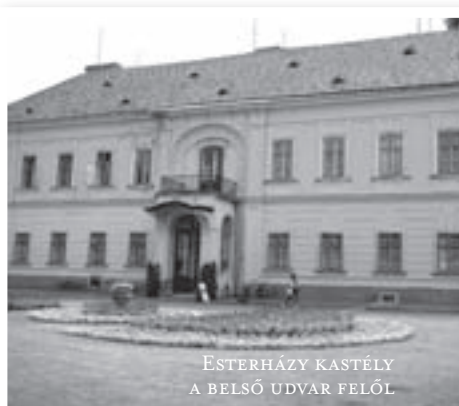
A tatai hangversenyélet szervezésében zeneiskolánk örömmel vállal részt. Ennek elengedhetetlen feltétele egy hangversenyterem kialakítása, hiszen jelenleg nincs a városnak elfogadható akusztikával és méretekkel rendelkező ter-

me. A hangversenyeremnek - figyelembe véve városunk lakosságát, és az elvárható turizmust – egy 150-200 fő befogadóképességű, jó akusztikával rendelkező, jól megközelíthető (parkolóval ellátott) épületnek kell lennie. Kiválóan alkalmasnak tartjuk erre a piarista rendház kápolnáját. Az itteni hangversenyerem megvalósítása már rövidtávon is elképzelhető. Az épületben megvannak a hangversenyerem kiszolgáló helyiségei is: próbaterem, akár több is, öltözők, mosdók, kialakíthatók. Emellett az épület bármilyen egyéb hasznosítású is lehet (felsőfokú oktatás, Tatai Nyári Egyetem központja) A kápolna késő-barokk belső kialakítása révén országos, sőt nemzetközi hírnévre tehetne szert. Ennek előképe a gödöllői Grassalkovich-kastélyban rekonstruált Barokk Színház.

ÚJJÁÉPÜLT BAROKK
SZÍNHÁZ GÖDÖLLŐN,
A GRASALKOVICH
KASTÉLYBAN

Az Esterházy-kastélyegyüttes rekonstrukciója, és újbóli intenzívebb használata sok tatainak közös vágya. Felvetődik, hogy a kastélyban ha úgyszólván létesül kiállító-, és előadóterem, érdemes átgondolni, hogy a művelődési ház rekonstrukciója alatt néhány funkció átkerülhessen ide (kisebb előadások, koncertek, kiállítások) biztosítva a kulturális élet folytonos működését. Másrészt hosszú távon megfontolandó a piarista rendháznál említett felsőoktatási funkciók egyes részeit a kastélyban elhelyezni. A kastélyban és környékén csend van és nyugalom, művészek számára inspiráló a környezet!

ESTERHÁZY KASTÉLY
A BELSŐ UDVAR FELŐL

Az előzőekben vázolt adottságok ideális helyszínné tehetnék Tatát egy nemzetközi művészeti-oktatási központ kialakítására. A központ első ütemben felnőttek továbbképzésével foglalkozna több művészeti ágban: zene, képzőművészet, előadóművészet (pantomim, színház). Ez elsősorban a hazai tanárok és előadók továbbképzését segítené, de akár szovátai (Románia) és szógyéni (Szlovákia) testvérvárosunk művészeit és kulturális szakembereit is. Ez részben a művészetoktatásban tanítók kötelező és fakultatív továbbképzését végezné speciális témákban, másrészt ugyancsak speciális kurzusokat szervezne nemzetközi résztvevőkkel és előadókkal, tanárokkal.

Továbbképzési témák:

- Zene: egyházzenei, régi zenei, jazz előadók, kamarazenei előadók;
- Képzőművészet: népi iparművészek (fazekasok, szövők, fafaragók), látványtervezők, grafikusok, reklámgrafikusok, szobrászat;
- Előadó művészet: pantomim előadók és oktatók, színjátszó csoportok, musical színészek és rendezők

Ugyanezen témákban nemzetközi versenyeket, találkozókat, fesztiválokat is lehetne szervezni. A továbblépéshez a testvérvárosok vezetőivel, illetékeseivel szervezünk megbeszélést, mert egy nemzetközi projekt sokkal nagyobb eséllyel indul az EU pályázatain, mint egy városi, vagy kistérségi. Fel kell térképezni, mekkora igény merülhet fel a német, francia, holland, olasz, illetve a szlovákiai és erdélyi testvérvárosokban ezekre a programokra, valamint azt is, hogy ki mivel tud hozzájárulni az előkészítéshez és megvalósításához.

Az önkormányzat a művészeti oktatás magas színvonalra fejlesztése mellett, arra építve egy művészeti mecenatúra kiépítését tervezi, amelyhez az évente megrendezésre kerülő művészeti, kulturális események adnak megrendelési, díjazási alkalmakat.

A művészeti oktatás palettáján további civil és alapítványi intézmények szerepelnek: a református egyház által fenntartott Kenderke Alapfokú Művészeti Iskola és a Concerto Zenei és Művészeti Alapiskola. A velük való folyamatos együttműködés a város szívében.

Az egyházak szerepvállalása az oktatás-nevelésben

A jelenlegi szerepvállaláson túlmenően számítunk az egyházak további együttműködésére a közoktatás, köznevelés terén valamennyi szintjén. A városban

elképzelhető egyházi működésű óvoda, általános iskola, és hosszabb távon középiskola is. Nagyon fontos volna az egyházak minél szorosabb együttműködése a közkerölcs javítása, a házasságra, családi és közösségi életre nevelés terén. Minden ilyen irányú kezdeményezést – előadássorozat, képzés, táborok, szemináriumok szervezést – támogatunk.

Civil kezdeményezések, szerepvállalás az oktatásban

Már jelenleg is létezik civil szervezetek által kifejlesztett és fenntartott oktatási program. Ilyen az Agostyánban működő Természetes Életmód Alapítvány által kidolgozott számos program, pl. természetvédelmi oktatás, környezeti nevelő képzés, történeti ökológia program, ökoturizmus, zarándok szervező-vezetőképzés, fenntartható fejlődés alternatív életmódvezetés, alternatív energia bemutató hely, energiaösvény program.

Civilek, civil közösségek részvételével képzeljük el az általános és középiskolák számára készülő helytörténeti, helyismereti tantárgy meghonosítását. Valószínűleg az általános és középiskolákban a felkészült lokálpatrióták rendkívül hitelesen tudnák a tárgyi és eszmei-erkölcsi tudásukat átadni a „tataiság” mibenlétéről. Ezen tantárgy Tata természeti értékeit bemutató részének a tanmenetét, munkafüzetét, terepgyakorlati tematikáit civil szervezetekre bízánk. Tata európai, sőt egyes vonatkozásaiban világviszonylatban is jelentős természeti, táji környezetének és épített örökségének együtthatását véleményünk szerint felkészült és ebben a témában elkötelezett civilek tudnák áthagyományozni a következő generációknak.

Létre kívánjuk hozni a nevelés-oktatás, a kultúra, a közművelődés, az idegenforgalom szolgáltató házát, amelynek másokkal együttműködő házigazdája civil szervezet lehet. Az ötlet gazdája és kidolgozója a Kenderke Alapítvány.

A élethosszig tartó tanulás támogatása, felnőttoktatás

Az önkormányzat támogatja a versenyképességet alapvetően biztosító élethosszig tartó tanulást, a felnőtt oktatást. Számos programot dolgozunk ki ezen a téren: nyelvoktatás, informatika oktatás támogatását alapszinten tömegoktatásként jelentős önkormányzati támogatással, középszinten jelentősebb egyéni áldozatvállalással. Ebben a programban számítunk a helyi általános és középiskolákra, a művelődési házra.

Fontos feladatunk a közel 60 évnyi közösségihiányos évtized után a helyi társadalom, a helyi közösségek építése. A közösségek létrehozásának, építésének, működtetésének alapvető „fogásait” nem tanulhattuk meg működő közösségektől, mert nem léteztek, ma is csak kis számban léteznek. A közösségépítéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos kurzusokat civil szervezetekkel karöltve kívánunk indítani, támogatni középiskolák, művelődési ház szakembereivel, egyházak képviselőivel együttműködve. Kísérleti kurzusok mihamarabbi beindítása után a város felnőtt lakosságának meghatározó részét meg kívánjuk szólítani ezzel a lehetőséggel.

Magyary kezdeményezésének időszerűségét mi sem mutatja jobban, mint az, hogy ma is nagy szükség van népfőiskolára, amelyet Tata és kistérsége lakossága számára több civil szervezet együttműködésével, önkormányzati segítséggel fejleszteni kell.

Egyéb intézmények, programok bevonása az oktatásba: múzeumok, helytörténeti séták stb.

Az oktatásba be kívánjuk vonni a város egészét, minden kultúra közvetítő intézményét, a táji, természeti értékeket védő szervezetét: a múzeumokat, a helytörténettel foglalkozó civil szervezeteket, személyiségeket. Erre egy átfogó programot dolgozunk ki.

SÉTA A TÓPARTON

Az oktatásban rendszeressé kívánjuk tenni a „sétákat”: a természetben, a városban, a történelemben. A város tematikus útvonalainak éppen az ifjúság lenne az első bejárója, akiknek a véleményére már előzetesen kíváncsiak vagyunk. Ezeket a tematikus útvonalakat úgy szeretnénk kialakítani, hogy azok minden itt élő – fiatalok, idősebbek – számára is átélhető és szerethető legyen.

III/2 TATA A KULTÚRA VÁROSA

A kultúra húzóágazat, nagyszabású programok, világi és egyházi, a „magas” és a népi kultúra együttműködése

Tata jövőjének egyik kulcsa a meglévő és fejleszthető kulturája: a történelme, a műemlékek sokasága, a városi kultúra megannyi eleme. Ezek egyrészt az itt élőket szolgálják, másrészt a magas színvonalú idegenforgalom alapja egyben.

A tatai Vár és az Esterházy-kastély bevonása a városi közművelődésbe

Tata kulturális vonzerejét a meglévő programok mellett jelentősen továbbfejlesztjük. A legjelentősebb két program az Esterházy-kastély és a tatai Vár

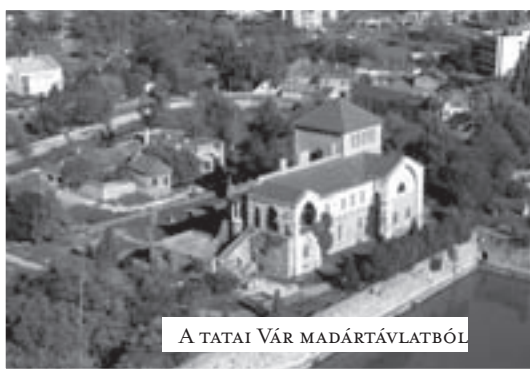
rekonstrukciója, amelyekben az állandó programok mellett évente egy-egy nagyszabású tárlatot, kiállítást kellene megrendezni, ami egy Tatai Fesztivál csúcspontja lehet.

Hosszabb távon tervezzük a Kuny Domokos Múzeum megyei fenntartásból való átvételét, városi üzemeltetésbe, a városi közművelődési tevékenységbe való közvetlenebb bevonását. Így lehetőség nyílik a városi kulturális programok összehangolására és annak magasabb színvonalon történő megjelenítésére. Tudományos publikációk, konferenciák, várostörténeti kiállítások megrendezésére, lebonyolítására. Mivel a városunkban lévő kiemelt műemlék együttesek fogadják be a múzeumi tevékenységet, ezért nagyobb lehetőségünk nyílik az épületek karbantartására és felújítására.

Kezdeményezzük egy kastély üzemeltetési közös vállalkozás létrehozását, amelynek feladata lenne a kastélyegyüttes felújításának lebonyolítása, valamint funkcionális tartalommal való megtöltése (főúri életet bemutató kiállítás létrehozása, tatai fajansz gyártás bemutatása, emlékszobák kialakítása-Schönbrunni Béke aláírásának szobája, Vilmos császár és Ferenc József császár emlékszobája, IV. Károly király emlékszobája), valamint rendezvénytermek kialakítása és egyéb szolgáltatások lehetőségének biztosítása.

Városi könyvtár

A Kossuth téren a volt zeneiskola épületét egy XXI. századi , minden igényt kielégítő , modern könyvtárrá kívánjuk átalakítani, melyben helyet kívánunk biztosítani a digitális könyvtári szolgáltatásnak, fonotéka létrehozásának, gyermekkönyvtári részleg esetében vonzóvá kívánjuk tenni a fiatal korosztály részére az olvasás iránti érdeklődés felkeltését, a középiskolás korosztály számára

A TATAI VÁR MADÁRTÁVLATBÓL

AZ ESTERHÁZY-KASTÉLY ÉJSZAKAI KIVILÁGÍTÁSBAN

A KOSSUTH TÉRI
ZENEISKOLA
ÉPÜLETÉBŐL VÁROSI
KÖNYVTÁR LEHET

szeretnénk biztosítani széles körben az internet hozzáférés lehetőségét, teret kívánunk adni a helytörténeti kutatásnak, valamint tudományos előadások és kiállítások lebonyolításának. A könyvtári szolgáltatás mellett közösségépítő, a könyvtárat vonzóvá tevő közösségi helyet kívánunk létrehozni.

A tatai fazekasság – a tatai majolika – bemutatása, kézműves műhely a Kőfaragó házban

A tatai kultúra egy ma még kellően nem értékelt szelete a tatai kézművesség, elsősorban is a fazekasság, amelyet bemutatásra érdemesnek tartunk. A Fazekas utca őrzi ennek emlékét. Részben ebből nőtt ki Farkasházy Fischer Mór munkássága, amely Tatáról indult ki és a magyar és a nemzetközi iparművészetben és képzőművészetben máig tartó fényes fejezetben: a herendi porcelánművészetben csúcsonyult ki, majd Fischer Mór újra Tatára tért vissza.

Tata a második legnagyobb dunántúli fazekas központ volt az országban Csákvár után. Sajnos az idők múlásával változott ez a tény is, és ha ma valakinek eszébe jut a város neve, minden mást fog kapcsolni hozzá, csak a fazekasságot nem. Olyan érték ment itt veszendőben, amiért nagyon nagy kár, nemcsak azért, mert a Kárpát-medencére jellemző volt mindig is a gazdag népművészet, hanem mert a magyar néplélek és kreativitás egyik fő kifejező eszköze volt. Ha Tatát említi valaki, az Öreg-tó, a csodálatos Vár, a malmok, parkok teljesen jogosan egyből beugranak a gondolatba, csak sajnos a fazekasság – a tatai majolika – nem, holott nagyságát, jelentőségét tekintve felmerülhetne ez is, mint régi és mai létező érték. Még csak-csak dereng, ha a Fischer cég fajansz termékeinek másolata alapján kialakult fehér alapon apró kék-zöld díszítésekkel ellátott edényeket nézegeti valaki, de ha a régi fekete, vagy vörös földfestékekkel díszített termékek kerülnek szóba, bizony itt már nem asszociálnak Tata városára. Ezen tudna segíteni egy központilag kialakított helyiség – a Fazekas utcában –, ahol a ma élő fazekasok illusztrálhatnák, hogy mivé fejlődött bennük a szülővárosuk régi hagyománya, hova jutottak el mesterségbeli tudásban, hogyan ültették át

azt a hagyományt, amit egykor oly sokan műveltek ebben a városban, amit röviden úgy lehetne megfogalmazni, hogy „régimesterség egy modern világban”. Összekapcsolni a múlt bemutatását és ezzel egyidejűleg a felélesztését úgy, hogy élővé teszem, bemutatom a mai kultúrába illesztve a termékeket, a régiből a jelent. Ezekre alapozva tervezzük egy kerámiaház létrehozását egy olyan épületben, amelyben ez a népi mesterség hosszú időn át hagyományosan működött.

A Fazekas utcában található „Kőfaragó házat” kézműves műhellyé kívánjuk átalakítani, mivel már korábban is igény merült fel tatai kismesterségek bemutatására. Erre a legmegfelelőbb helyként alkotóműhelyt kívánunk kialakítani időszaki kiállítások, bemutatók lehetőségével egybekötve. Teret kívánunk adni a nagy hagyományokkal rendelkező tatai kézművesipar más területeinek bemutatására.

A Tata környéki népi kultúra, mesterségek között a kocsi kocsigyártásnak különös, nemzetközi jelentősége van.

Színházi és zenekultúra fejlesztése a meglévő alapokon

Tata már a régebbi időkben is művészeti-kulturális események állandó színtere volt. Saját színház, zenekar, énekesek álltak az Esterházy grófok szolgálatában Director Chorival az élen, aki a ma már újra ismertté váló Menner Bernát volt. Az egykor lenyűgözően szép szabadtéri színpadon nemzetközi hírű operaelőadásokat tartottak, melyek még külföldről is vonzották a vendégeket, nem kis mértékben fellendítve Tata idegenforgalmát. A színházi és zenekultúra alapjai azok a művészeti iskolák, ahol zenei, képző- és iparművészeti képzés folyik az általános iskolától – reményeink szerint – a felsőfokú oktatásig. Számos civil szervezet él, működik a városban, amelynek a színházi és zenei kultúra ápolása szívügye. A városnak már jelenleg is számos olyan helye van, ahol zenei, színházi előadások bonyolíthatóak, Ezek sorát igyekszünk gazdagítani pl. a volt piarista rendház kápolnájában létesítendő hangversenyteremmel, rendezvényközponttal, a művelődési ház átépítésével, a szabadtéri színpad fel-

újításával stb. Ezekre alapozva lehet itt a magas szintű zenei és színházi kultúrát továbbfejleszteni.

Tata barokk értékeinek népszerűsítésében még nagyobb szerepet kaphat a zene – ami nemcsak a templomokban és a kastélyban szervezett koncerteket, zenei előadásokat jelenthet, hanem pl. a tatai Öreg-tavon is lehetne „vízi

zenét” játszani, és a parkokban – pl. az Angolparkban is – megjelenhet a szabadtéri zenélés. A Tatán működő zenekarokra, énekkarokra építve lehetne országos dalos találkozókat szervezni. Majd egy tucat énekkar és zenekarok működik Tatán. A kulturális élethez hozzájárult az, hogy a kezdő fiataloktól kezdve az idősekig mindenki nagyon szeret énekelni. Több mint 300 olyan diák van, akik életpályájukul kimondottan az ének-zenét választották.

Nem feledkezhetünk meg természetesen a szabadtéri színpad már említett igen jelentős, de lassan feledésbe merülő hagyományainak újjáélesztéséről sem – például népszerű komolyzenei, operett és musical előadások szervezésével. Nagyobb hangsúlyt kaphatna a szabadtéri színpad. Jó lenne helyreállítani, kiabrándító és szomorú a leszerelt székek látványa. Néhány népszerű előadás bevétele talán lehetővé tenné a színvonalasabb előadások idehozatalát is. E program keretén belül fontos lenne a szabadtéri színpad szerepének növelése (több előadás szervezése), az Angolkert természeti értékeinek megóvása érdekében elsősorban kamaraszínházi találkozókra és zenei rendezvényekre gondolunk.

A város ezen kívül mindig gazdag volt művészekben: festők, grafikusok, keramikusok, zenészek, költők régen és ma is szívesen telepedtek meg itt. A főváros könnyen elérhető, ugyanakkor idilli, vidékies nyugalomra lelnek az itt élők. A város kiválóan alkalmas összművészeti találkozók szervezésére.

Az egyházi kultúra ápolása

Tata egyházi kultúráját a piaristák, a kapucinusok, a nagyhagyományú katolikus közösség és a reformátusok és evangélikusok is képviselik. Szükségesnek tartjuk egy ökumenikus egyházi kiállítóhely megteremtését, ahol Tata egyházművészetét, egyházi, vallási kultúráját lehet bemutatni.

Tata nemzetközi konferencia- és rendezvényközpont lehet

Gyakran elhangzik, így talán már kissé közhelyszerűnek találhatjuk, hogy Tata földrajzi fekvése szinte egyedülálló. Valóban páratlan környezeti és műemléki tényezők együttese alakította ki ezt a vélekedést az idelátogató idegenekben is. A csodálatos fekvés, a tavak, vár és a kastély meghatározzák a város jellegét. Az EU tagjaként is törekszünk egyéni arculatunk kidomborítására, városunk legoptimálisabb karakterének meghatározására. Közlekedési szempontból nagyon szerencsés, hogy a város minden irányból jól megközelíthető, nem esik távol a fővárostól, a határtól, de még a közvetlen szomszédos országok fővárosaitól sem. Mindez képesíti arra, hogy nemzetközi programok helyszíne lehessen.

A tatai sportkultúra fejlesztése

Régen Tatán nagy sportélet, sportolási kultúra volt. Törekszünk a Tatára jellemző sportok feltámasztására. Ehhez Tatához kötődő szakembereket hívunk meg, akik elhivatottságból vállalnák a fiatalokkal való foglalkozást. A szülőket is ösztönözzük, hogy a gyerekeiket sportolni járassák és ők maguk is rendszeresen mozogjanak, sportoljanak. Az egész várost igyekszünk megnyerni a sportos, egészséges életmód kultúrájának.

A sportkultúra része lehet a Magyar Olimpikonok Múzeumának létrehozása a városban. Ezt az indokolja, hogy olimpiai bajnokaink jelentős része itt, Tatán készült élete nagy teljesítményére, az olimpiára.

KERÉKPÁROK AZ ÖREGTŐ PARTJÁN

A helyi média a kultúra szolgálatában

Szükségesnek látnánk, hogy a helyi televízió műsorpolitikájában hangsúlyosabb szerepet kapjon a művészet, a művészeti nevelés, a tatai kulturális programok és rendezvények minél színvonalasabb, figyelemkeltő, és interaktivitást gerjesztő bemutatása.

Tata kultúrája a turizmus szolgálatában

Tatát történelme, épített és természeti öröksége, kulturális, oktatási, közösségi hagyományai együttesen arra érdekessítik, hogy a turizmus minden ága természetes módon teret nyerjen itt. A város már jelenleg is számos kulturális programmal rendelkezik, ezek híre, látogatottsága azonban még elmarad a lehetőségektől. Az adottságok célirányos fejlesztésekkel fesztivál- és konferenciavárossá tehetik Tatát.

RÓMAI LÉGIONÁRIUSOK A VÍZ,
ZENE, VIRÁG FESZTIVÁLON

A jelenlegi rendezvények közül a legismertebbek a következők: a Víz, Zene, Virág Fesztivál, a Tatai Sokadalom, a Tatai Barokk Fesztivál, a Porcinkula, a Tatai Nyár, a Tatai Öreg-tavi Nagy Halászat, a Vadlúd Sokadalom, a Tatai Minimarathon utcai futóverseny és a Tó-futások.

Tata történelmét, kultúráját, építészetét és táji adottságait a legteljesebb körűen két korszak fémjelzi: a középkor a tatai Várral – Tata a magyar királyi városok csoportjába méltán tartozik – és a barokk kor. Ezeket kell a legmagasabb szinten bemutatni és a két legfontosabb rendezvényt ezek köré szervezni.

A rekonstruált tatai Vár számtalan programot fogadhat be, ezek csúcspontja a Magyar Királyi Várjátékok szervezése lehetne. Ennek keretében kiállítások, lovagi tornák, középkori színház, utcai rendezvények, középkori gasztronómia bemutatkozása és számos más középkort idéző programra sor kerülhet. Ezt az évenkénti rendezvényt nemzetközi kapcsolatokkal lehet szélesíteni.

Fontosnak tartjuk a Barokk Fesztivál továbbfejlesztésével az Esterházy Barokk Fesztivál évenkénti megrendezését. Ezt méltán nevezhetjük el az Esterházy családról, akikhez Tata barokk kori fénykora szorosan kötődik. Ez idegenforgalmi, turisztikai szervezést is igényel. Neves előadók, idegenforgalmat is csábító hangversenyek a turizmusban szokásos reklámköltségek nagyobb anyagi ráfordítás nélkül elképzelhetetlenek. Ezt az önkormányzat saját erőből nem tudja fedezni, de a várható nagy érdeklődésre alapozva támogatókat is biztonsággal megszólíthatunk.

Számos új program, rendezvény is szervezhető pl. a tematikus városi útvonalak kapcsán. Ilyen lehet pl. a vízimalmok útjára szervezve a Molnár Napok,

amikor nem csupán a malmokat jár-
nánk végig, kiindulva a Jenő-malom-
tól, amelyben a malmokat „működés
közben” bemutató makettvárost lehet
bemutatni.

A városban működő néptánc együt-
tesek bevonásával lehetne szervezni
kamaratáncversenyeket. Verbunkos
fesztivállal a város legfontosabb tere-
in mutathatunk be egy hagyományos,
ezeken a tereken hajdanában valóban
létező „akciót”. A Kodály téren fúvós-
zenekari koncerteket lehetne nyaranta
szervezni.

Tata turisztikai vonzereje – a meg-
lévő rendezvények felsorolásából is lát-
hatóan – sokféle elemből táplálkozik:

- a természeti környezet, a vizek és
zöldfelületek együttesen a rekreá-
ciót és a sport-turizmust,
- míg az épített környezet, Tata gó-
tikus-reneszánsz, de elsősorban
barokk korból való értékei és az ezekhez kapcsolódó kulturális, művészeti
értékek együttesen a kulturális turizmust alapozzák meg.

E két fő témakör köré rendezzük
a jövőben is Tata turizmusát, kultu-
rális, sport és rekreációs programjait
– természetesen a meglévő, kialakult,
na-gyobb tömegeket vonzó, hagyomá-
nyos programok megtartásával. Ezeket
fejlesztjük tovább új elemekkel.

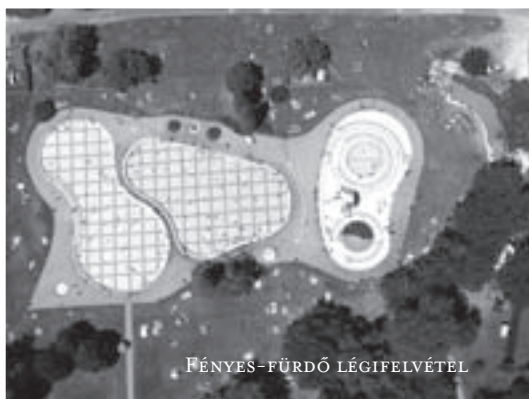
A tatai fürdőkultúra nagy hagyomá-
nyait a Fényes-fürdő, a Kristály-fürdő
és persze az Öreg-tó jelentős mértékű
fejlesztése öregbítené. Ezekbe a prog-
ramokba az önkormányzat korlátozott-

CIFRA-MALOM

VÁR NÉPTÁNCOSOKKAL

FÉNYES-FÜRDŐ LÉGI FELVÉTEL

tabb erőforrásain túlmenően szakmai és pénzügyi befektetőket is bevonunk.

Különleges turisztikai vonzerő lehet térségünkben a Természetes Életmód Alapítvány Történeti Ökológiai Programja. Természetvédelmi és Humánökológiai Oktató Központjuk Agostyánban, az Ágoston-ligetben egy új szellemű kísérletnek ad helyt a Gerecsei Tájvédelmi körzet tőszomszédságában. Egy kisebb, középkori település részletet kívánnak megépíteni, melynek alapját a közeli Baj községhez tartozó Öregkovács-hegyi ásatások adják. Szeretnénk megteremteni az érdeklődők számára az itteni tartózkodás vonzó feltételeit, valamint a kirándulás lehetőségét a zöldszturizmus kedvelőinek. A folyamatosan bővülő XV. századi falurekonstrukció (Árpád-kori körtemplom, fogadó, udvarház, zarándokház) meglátogatása és az akkor élt ember mindennapi életének megtapasztalása, izgalmas részletgazdagsággal adja a középkor hangulatát, „kényelmét” és ízeit, akár bentlakással is. Programunknak a „természeti-társadalmi béke temploma és udvarháza” címet adtuk. A természeti-táji értékekkel harmonizáló vendégház kitűnő lehetőséget kínál az időnként elemi szükségletként jelentkező lelassulásra, lecsendesedésre és feltöltődésre.

Minden város életében fontos a művészet pártolása és életben tartása. A művészet ízlést formál, előremutat, turizmust gerjeszt, összeköt népeket és kultúrákat. Nem kell magyarázni a jelenlegi állapotokat a közízlés, közmorál állapotát. A művészet szerepe kimotozítani a társadalmat a silányság és felszínesség mocsarából. Régi hagyománya van városunkban a művészetpártolásnak. Neves művészek sora élt és alkotott itt. Csak egy példa a művészetek hatásáról: Szentendre, egy poros kis falu volt mindaddig amíg egy jó szemű polgármester a múlt század elején odacsábított művészeket és kulturális és turista paradicsommá változtatta. Szóval változtatni kellene! Tata adottságai még jobbak, csak élni

kell velük. Nincs a városnak galériája! A városi alkotóknak nincs fóruma, ahol közös programokat dolgozhatnak ki. Megfelelő hely kellene (pl. kőfaragó ház, Vaszary villa, esetleg egy régi ipari épület), ahol alkotó műhelyek jöhetnek létre helyi és külföldi művészekkel közösen. Hírvivőkre van szükség, akik elviszik hírünket a világba. Jó példák találhatók, testvérvárosainkban a legjobb példa Alkmaar, ahol egy régi épületben pezsgő alkotóműhely működik.

Átfogó program: „Tatai naptár”

A turistaszезon meghosszabbítására a mindkét fő városi vonzerőnek megfelelően egy-egy egészen kiemelkedő programot kell megszervezni késő tavaszi és kora őszi időpontban. Ezeket kell, hogy támogassák az egyéb programok. A késő tavaszi egyhetes program, a Tatai Tavasz elsősorban a természetre, a rekreációra, a vizekre és a sportra építene. A kora őszi, szintén egyhetes program, a Tatai Ősz a város kulturális és épített örökségének öregbítését célozza meg kulturális, építészeti, gazdasági, gasztronómiai, tudományos, oktatási-nevelési programmal.

Tata minden jelesebb évfordulóját az alkalomhoz illően meg kívánjuk ünnepelelni, helyi, országos, vagy akár nemzetközi jelentőséget adva az adott eseménynek. Ehhez összeállítjuk a 2038-ig terjedően a Tatai Emléknaptárt, amely nagy távlatban rögzíti a nevezetes események, személyiségek, találkozások évfordulóit.

III/3 TATA GYERMEKBARÁT ÉS IFJÚSÁGI PROGRAMJA

A város biztonságosabbá és barátságosabbá tétele a legkisebbek számára, új közösségi helyek kialakítása a fiataloknak

Gyermekbarát város

Egy újfajta, gyermekbarát szemlélet megalapozása és tettekre váltása reményében csatlakozott városunk az UNICEF „Gyermekbarát város” kezdeményezéséhez. A gyermekek ügyeit, a legkisebb tatai polgárok mindennapjait illető nagyobb körültekintéssel, más szemlélettel, új szervezési ötletekkel, összefogással igyekszünk biztonságosabbá és barátságosabbá tenni. A „Gyermekbarát Város”

kezdeményezéshez való csatlakozással szeretne Tata egy olyan irányvonalat, követendő példát meghatározni, amely más városok számára minta projektként szolgálhat. A cím elnyerése érdekében még az idén ingyenes védőoltást kapnának a kétéves gyerekek, kamaszparkot alakítanának ki és számos gyermekjóléti intézkedést vezetnének be. Felújítják a játszótereket, klubhelyiséget alakítanak ki a tatai diákoknak, helytörténeti tantárgyat indítanak az általános iskolákban, városvédelmi diák csapatot hoznak létre, és támogatják az óvodák szakmai munkájának fejlesztését.

Szükség van a fiatalok számára egy normális szórakozóhelyre. Szükség van a művelődési ház környékén, vagy másutt a fiatalok részére a diákönkormányzat aktív részvételével egy közösségi helyre, amely hétköznap és hétvégén is nyitva van. Ez a hely lehetőséget biztosít a kikapcsolódásra, a szabadidő hasznos eltöltésére, szórakozásra, tanulásra, lehetőség van étel, ital fogyasztására és internet hozzáférésre is. Ez a hely azért is fontos, hogy a város különböző iskoláiba járó diákokat összehozza, és a kapcsolatokat megeremtse, megerősítse. Erre lehet alkalmas hely pl. a Rákóczi út–Malom köz–Hajdú utca által határolt tömb, amelynek védett belső udvara van, az épületegyüttes jelenleg alulhasznosított, alkalmas volna ifjúsági szórakozó-és találkozóhelynek.

Sport, rekreáció támogatása

Tata a sportélet szempontjából kiváló adottságokkal rendelkezik. Természeti környezete, a Tatai Edzőtábor, hagyományos sportversenyei igazolják mindezt. Önálló sportiskola is működik Tatán: a Kőkúti Általános Iskola. Mindezekre alapozva támogatjuk a 8–18 éves korosztály minden tagjának rendszeres, iskolán kívüli sportolását. Ennek megvalósításába bevonjuk az iskolák testnevelő tanárait, a Tatai edzőtábort, a helyi sportegyesületeket, a civil szférát. Célunk a mozgás, a tömegsport, a szabadidősport színtereinek kiépítése és működtetése – kamaszpark, uszoda, extrém sport helyszínek, lakótelepi sportterek, játszóterek létesítésével. Hiányoznak vi-szont azok a programok, amelyek a fiatalokat

érdeklik. 2007 szeptemberében volt a sárkányhajó verseny, ez nagyon jó volt, lehetne gyakrabban, de túl ezen, bármilyen sportverseny is lehetne, például: kajak, kenu, vitorlás stb. A sporteszközök igénybevételét minél tágabb körben lehetővé kell tenni – nemcsak azok számára, akik edzésre járnak.

Az önkormányzat lehetőségei szerint biztosítja a városi diák-, szabadidő- és versenysport feltételeit. E program legfontosabb elemei:

- Diákспорт Bizottság működtetése, feladata: a diákolimpiai versenyztetés, valamint a városi és városkörnyéki iskolák rendszeres sportversenyeinek lebonyolítása;
- a kiemelt városi sportrendezvények színvonalas lebonyolítása, a hagyományos, nagy tömegeket megmozgató eseményeket minden évben meg kívánjuk szervezni: Kristály Sakkverseny, Tó-futás, Gyalogló Világnap, Minimarathon, Vívógála, Tatai Regatta, Streetball Nap, a Bécs-Pozsony-Budapest Szupermaraton tatai állomása stb.

Az Öregtő partján lévő tornapályát fel lehetne újítani, hiszen az ott lévő eszközök már teljesen tönkre mentek. Ebben biztos segítséget nyújtanának a diákok is, lehetne társadalmi munkában csinálni, mint pl. a „72 óra kompromisszumok nélkül” programsorozatban.

„Kamaszpark” létrehozása – közösségi hely és közösségi program

A rendszerváltozás nagy vesztesei a családok, ezen belül a fiatalok, akik gazdátlanul és védtelenül „vészeli át” ifjúságukat, elsősorban a kamaszkorukat. Kamasz gyermekeink gazdátlansága, elveszettsége, céltalansága, jövőképhiánya mögött az ún. „néma családok”, a széthullott, megroppant házasságok, a kiüresedett kapcsolatok, az elidegenedett világ állnak.

Az ifjúság számára a sajátos élethelyzet miatt saját helyet és sajátos programokat kell kidolgozni. A lakótelepeken, de ma már a kertvárosokban is szimbólum a kulcsos gyerek. Ezek a kamaszok hol találnak helyet, célt, értelmes időtöltést

maguknak? Sajnos szinte sehol! Ezért tűzzük ki célul a kamaszparkok létesítését és működtetését. Tatán két kamaszpark létesítésére teszünk javaslatot. Természetesen továbbfejleszthető a gondolat, például a teljes családnak létrehozott „játszótér” kialakításáig. Ezek helyet, programot, szervezőket és hálózatszerű működtetést kívánnak.

A program kidolgozásába a helyi pedagógusokat, közösségfejlesztési szakembereket, papokat-lelkészeket, szociális dolgozókat, orvosokat kell bevonni. Az általuk megfogalmazott kamaszparkok (közösségi hely és ifjúsági közösségfejlesztési program) alapján egy ötletpályázat kiírását szorgalmazzuk, amely a környezetalakítástól az építészeti megfogalmazásig terjed.

A program megvalósítását összetett módon, civil szervezetek, vállalkozók bevonásával képzeljük el. Az üzemeltetés-fenntartás vegyesen az önkormányzat, civil szervezetek és vállalkozók feladata. Az ötletpályázat alapján egy kész, kidolgozott programmal az Európai Unió pályázatain is részt kell vennünk, ami mind a településfejlesztésben, mind a humán programokban, a helyi társadalom építésében, az ifjúsági közösségfejlesztésben eredményre vezethet.

III/4 „MAGYAR GYÜMÖLCS – MAGYAR KERT – MAGYAR TÁJ” PROGRAM

Tata természeti és szellemi gyümölcsei, kapcsolata a közvetlen környezettel és a tájjal

Egy új országimázst kell felépítenünk – alulról szerveződve. Ennek lehetne az átfogó hármás „cégére” a magyar gyümölcs, a magyar kert, a magyar táj. A gondolat Bethlenfalvy Gábortól származik, akinek Magyar gyümölcs című tanulmányát a Magyar Szinergia Ház Egyesület jelentette meg. Az alulról szerveződés azt jelenti, hogy mindig egy adott településre, esetünkben Tatára, a Tata központú kistérségre vonatkoztatva keressük meg mindhárom elem megjelenési formáit, támaszkodva ezen esszé átfogó megállapításaira.

A gyümölcs fogalmát tágabban értelmezve az ízes, különös zamatú gyümölcsökre gondolunk, a helyben ismert és értékes fajtáinkra, de a szellem, a kultúra, a művészet minden ágának a terméseire is, a gazdasági élet sajátos, ebből a helyből kinövő értékeire, a tudományos eredményeinkre, az oktatás sajátos, az adott helyre jellemző módszereire, hagyományaira.

A kert kerített hely, a közvetlen kapcsolatainkat mutatja meg, ebbe beleért-

jük az épített és természeti környezet közvetlen kapcsolatát, a közösségek sajátos életjelenségeit, kapcsolatrendszerét, hagyományainkat, a település különös jegyeit, bensőséges kistájakat.

A táj a tágabb környezet, a magyar táj, kultúra része. Jelenti tájékozódásunkat a nagyvilágban, iránypontjainkat, bekapcsolódásunkat a magyarság egészébe.

Így Tata gyümölcsei azok a jelentős személyiségek is, akikből egy egész Tatabi Pantheon állítható össze. Többük ennek a programnak és egyes elemeknek névadói. Magyary Zoltán az egész tervezet névadója, Mikoviny Sámuel Tata talán legfontosabb értékeivel: a vizeivel és zöld környezetével foglalkozó programot fémjelzi, Fellner Jakab nagy barokk építészről méltán nevezük el a településfejlesztési programunkat, Öveges József piarista atya munkásságával az oktatás-nevelési és kulturális program névadója, Giesswein Sándorról, a keresztényszociális gondolat és mozgalom alapítójáról nevezük el a szolidaritási: szociális és egészségügyi programunkat, az Esterházy családnak – Magyary Zoltán minden, egyébként az adott korszakban jogos kritikája ellenére – hihetetlenül sokat köszönhet Tata városa, többek között iparfejlesztési törekvései miatt is a családról nevezük el a gazdaságfejlesztési programot. Rajtuk kívül Hamary Dániel, Farkasházy Fischer Mór neve is közzismert a tatabiak körében. De nem feledkezhetünk meg Grossmann Józsefről, Fellner munkatársáról, számos tatabi épület tervezőjéről, Bláthy Ottó Titusz gépészmérnökről, az elektronika kiváló művelőjéről (energetikai programunk névadójáról), Antal Géza evangélikus püspökről, Bíró Venczel piarista rendfőnökről; a kamalduli szerzetesekről, a piarista atyákról, jelentős polgármesterekről, az Esterházy család több nevezetes, alkotó tagjáról, vagy Menner Bernátról, az Esterházyak híres zenészeréről, mindazokról, akiknek rengeteget köszönhet Tata városa. A Tatabi Pantheont a Magyar gyümölcs programhoz kapcsolódva 2010-ig összeállítjuk.

Tata gyümölcsei ugyanakkor nagyszámú műemlékei, helyi védettséget élvező épületei, védett faegyedei, növénytársulásai is, amelyekről egy átfogó jellegű kiadványt kell készítenünk.

Tata kertjeit a zöld tájról szóló részprogramban ismertettük. Ez egy olyan zöldfelületi hálózatba foglalja a várost, amelyben az egyes épületekhez tartozó

kertek, a történelmi kertek és parkok egyaránt beletartoznak. Kiemelkedik közülük az Angolpark, illetve az Esterházy-kastély és-lovarda közötti rekonstrukcióra váró tóparti történelmi park.

Tata szellemi kertjei azok a közösségek, amelyek régen itt működtek, hatottak és a mai civil szervezetek, közösségek, intézmények. Ezek feltérképezése, együttműködésük fokozása folyamatos feladatot jelent.

Tata tájai, környezete a dunántúli táj különleges adottságú helye. A vízjárta kistáj sokféle tájat egyesít magában: a Gerecse és a Vértes közelsége a domb- és hegyvidéket, a tavak világa és a kistérséghez tartozó községek környezete a síkvidéket lopja be egy összefüggő zöld tájba.

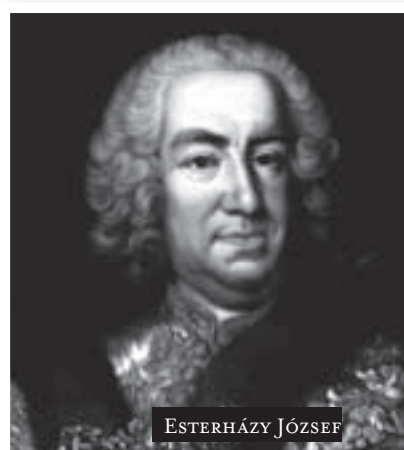
Tata szellemi tájékozódása, nagytája mindaz, amit a város a magyarságnak és a nagyvilágnak adott kultúrában, környezetalakításban. Mindezt számba vesszük és Tata „külpolitikájának” alapjává tesszük.

ANGOLKERT TÉLEN

IV. ESTERHÁZY GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAM

A tatai uradalmat s vele együtt tatát 1727-ben 343 524 forintért Esterházy József gróf vásárolta meg báró Kraßf Gáspártól. A város új földesura 1728-ban Tatával „ideiglenes, Tóvárossal „örökös” szerződést kötött. A mezővárosokkal kötött szerződésekben biztosított jobbágyi ingyen robot lehetővé tette Esterházy Józsefnek a nagyobb arányú csatornázások, építkezések megvalósítását. A Tatát és Tóvárost körülvevő, s a Dunáig húzódó hatalmas mocsaras terület hasznosítása egyre sürgetőbb feladatot jelentett az uradalomnak. Esterházy József a csatornázási munkák megtervezésére, irányítására Mikoviny Sámuel t kérte fel, aki 1746-ban felmérte és elkészítette a Tata, Almás, és Szöny közötti terület csatornázási tervét. Az 1747-ben elvégzett szabályozásoknak köszönhetően, az ún. Mikoviny és a naszályi csatorna megépítésével Tata környékén 2000 hold hasznavehetetlen terület vált alkalmassá a földművelésre. Esterházy József 1733-ban kiáltványt adott ki azzal a céllal, hogy megbízottai a német tartományokban katolikus telepeket toborozzanak az uradalom területén lévő, elnéptelenedett falvak újratelepítésére. Ezzel a munkásságával Esterházy József Tata második alapítójává vált. Esterházy Miklós testvére, Ferenc biztosította a piaristák alapítványát, s ezzel a kegyesrendi atyák letelepedését. Esterházy József fia, József építtette a tatai katolikus nagytemplomot Fellner Jakab tervei alapján. Az 1760-as években Esterházy Miklós kezdte építtetni szintén Fellner tervei alapján tóparti kastélyukat. Esterházy Ferenc 1783-ban építtette a Cseke-tó körüli Angolparkot. Mindezekből látható, hogy Tata XVIII-XIX. századi felvirágoztatója az Esterházy család volt. A klasszikus gazdasági fellendülést az 1800-as években indították el, a kézműipar mellett iparszerű termelési formák meghonosításával – téglagyár, cukorgyár, pezsgőgyár létesítésével, majd később a tatabányai bányák megnyitásával.

ESTERHÁZY JÓZSEF

GRÓF ESTERHÁZY FERENC GÓZTÉGLAGYÁRA

A Magyary-terv helyzetképe Tata és Tatabánya kapcsolatának rövid elemzésével indul. Tatabánya 1902-es alakulása óta meg-megújulva alapvetően az ipari nyersanyagtermelésre, bányászkodásra alapította gazdaságát. Ez a bányák kimerülése után válsághelyzetet idézett elő, de Tatabánya jó közlekedési adottságai révén gyorsan megtalálta fejlődésének új útját. Ipari park fejlesztése sikeres

volt, gazdasága újra dinamikusan fejlődik. Tata ezzel nem tud versenyezni, de nem is ez a fajta gazdaságfejlesztés a város útja.

IV/1 MUNKAHELY-TEREMTÉSI PROGRAM

Munkahelyteremtés az egész városban, a kis- és középvállalkozások, családi gazdaságok folyamatos támogatása, erősítése

Tatának az alapvető táji, környezeti, kulturális adottságaira, jelentős számú és minőségű értelmiségére alapozva kell a gazdaságát fejleszteni, ahol a gazdasági aktivitás támaszkodik ezekre és nem akadályozza, hanem szolgálja ezen elemek továbbfejlődését. Ugyanakkor Tata esetében is jelen vannak azok a jó közlekedésből adódó lehetőségek, amire Tatabánya gazdasága épül. E tényezőkre alapozott ipari és logisztikai fejlesztéseket a várostól távolabb eső részeken – pl.

az M1-es mentén a Kocsi úton létrejött ipari parkban – kell és lehet telepíteni.

Számos, az előzőekben ismertetett programunk – az élő vizek városa program és a tatai zöld táj program, a városi rekonstrukciókat segítő programok, különösen a főutcák, főterek program – szintén jelentősek a munkahelyteremtés és-megtartás terén. Ugyanezt a célt szolgálják a turizmust segítő programok, az oktatási és kulturális prog-

TATAI IPARI PARK AZ M1-ES AUTÓPÁLYA MENTÉN

ramok is. Ezekkel a programjainkkal az ipari és mezőgazdasági kistermelést, a kereskedelmet, a szolgáltatásokat, a városi intézmények működtetését olyan mértékben erősítjük, növeljük, hogy Tata városa lüktető, sikeres településként példa lesz a korszerű, komplex településfejlesztésben.

Tata városa gazdaságfejlesztését, munkahelyteremtését és -megőrzését az előbbi alapösszefüggések alapján a következő tényezőkre alapozza, az alábbi gazdasági aktivitást erősíti, telepíti:

- a táji és környezetpotenciálra alapozva: táj- és környezetgazdálkodás, alternatív energiatermelés (víz, szél, geotermikus, biomassza), biogazdálkodás, gyógyászat-egészségipar;
- az élő vizekre alapozva: vízgazdálkodás, környezetvédelem, helyi és alternatív energiatermelés, gyógy- és ásványvíz ipar;
- városfejlesztés és örökségvédelem Tata esetében egy állandó és exportálható iparági struktúra megteremtését teszi lehetővé (a műemléki rekonstrukcióhoz kapcsolódó építőipari szakmák újrarahonosítása, telephelyek létrehozása, egyedi építőipari termékgyártás);
- ökológiai alapú városüzemeltetés, „ököváros” működtetési módjainak innovációja, know how kidolgozása, elterjesztése, máshová is exportálható tudás;
- kultúrához kapcsolódóan: filmipar, média, reklám és marketing iparágak, művészetek (kulturális vállalkozások, kulturális programokhoz, rendezvényekhez kapcsolódó iparágak), nyomdai és kiadói tevékenység;
- a turisztikához kapcsolódó gazdasági aktivitások rendkívül sokfélék: program- és rendezvényszervezés (kiállítás, fesztiválok), vendéglátás és biogazdálkodás, sport és rekreáció, kulturális és konferenciaturizmus, kézműipar és kiskereskedelem-fejlesztés, szállodaipar, wellness- és szépségipar, falusi és borturizmus;
- oktatáshoz kapcsolódva: kutatás-fejlesztés (táj- és környezetgazdálkodás, vízgazdálkodás és energetika, alternatív energiafelhasználás), felnőtt és továbbképzések, posztgraduális felsőfokú képzések, művészeti képzések;
- mindezekhez kapcsolódóan informatikai iparágak, amelyek ezeknek a hatékony működését, célbajutását elősegítik, de az informatika lehet önálló iparágként is jelen a városban (tervezés, szoftver, technológiai informatika egyéb iparágak számára).

Ezen gazdasági aktivitások összefüggő, egymást támogató rendszert alkotnak, amelyek egy kiteljesedett, a tájjal és az épített környezet értékeivel szervesen együttélő, harmonikus gazdaságot jelentenek.

GEDIA GYÁR ÖSSZKÉPE

TOM-FERR MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB AUTÓIPARI CSŐELLÁTÓ VÁLLALKOZÁSA AZ IPARI PARKBAN

Az egyéb iparágak közül előnyben lehet részesíteni azokat, amelyeknek Tatán hagyományai vannak: ez pl. az eredetileg a tati fazekassághoz kapcsolódó, arra alapozott építőipari cserépipar, kályhacsempegyártás.

Egyéb iparágak esetében a fő szempont az kell legyen, hogy lehetőség szerint a helyi szellemi potenciálra építve nagy hozzáadott értékkel bíró termelési ágak jelenjenek meg, amelyek viszonylag kis szállítási igényt jelentenek, így a szűkebb és tágabb környezetet nem szennyezik, károsítják.

Az előzőekben vázolt gazdasági aktivitások fejlesztése számos

munkahelyet igényel, ebben a város számít a jelenleg másutt munkát vállaló munkaerő visszajövetelére és a kistérségben élőkre is. A program kiteljesedése esetén Tatán munkaerő hiány is felléphet, amit a városnak a népességvonzó képességének javításával lehet ellensúlyozni. Ez lakásépítési programok indítását jelentheti: bérlakásépítési programot és lakóterület-fejlesztést (telekalkálást, lakóterület infrastrukturális előkészítését).

Helyi szakképzésre való támaszkodás

A program kidolgozásában és végrehajtásában együtt kívánunk működni a város középiskolaival. Tata e szempontból szerencsés helyzetben van, mert két szakembereket képző középiskolával (Jávorka, Bláthy) is rendelkezik. A mai képzett szakember hiányos időkben ezt feltétlenül ki fogjuk használni. Pl.: A betelepülő cégekkel közösen ösztöndíjakat alapítunk a szakiskolákban, mesterség versenyeket indítunk a nagyobb városi rendezvények visszatérő programjaként. E versenyekre később más városok iskoláinak diákjait is meghívjuk, akik ezáltal már diákkorukban megszeretnék Tatát és felnőttként is visszatérnének a városba turistaként, de akár befektetőként, vállalkozóként is.

Tata igen sok tehetséges fiatal nevelt, akik többnyire városunkon kívül kerestek, találtak boldogulást. Ezeket a tehetséges fiatalokat meg kívánjuk szólítani, vegyenek részt átfogó városmegújító, társadalom- és gazdaságfejlesztő programunkban. Bízunk abban, hogy sokan visszacsábíthatók lennének településünk és mindannyiunk épülésére.

Kereskedelem, vendéglátás, a helyi kis- és középvállalkozók segítése

A nagykereskedelem – plázajellegű, illetve hiper- és szupermarket kereskedelem – formájában és működési rendjében idegen egy kulturális, építészeti és táji védelem alatt álló város testében, életében. Eppen ezért ezen létesítményeket a város magjától távolabb, a főútvonalak mentén lehet telepíteni, fejleszteni. A városmagot megkerülő útvonalon belül lévő ilyen jellegű kereskedelmi egységeket vagy fokozatosan kijjebb kellene telepíteni, vagy a kisvárosi építészeti struktúrába ágyazva átalakítani. A történelmi városmagban a kiskereskedelem fejlesztését tartjuk egyedül kívánatosnak. Az újonnan kialakítandó, forgalomtól elzárt, vagy jelentősen forgalomcsillapított körzetekben (pl. Kossuth tér) a kiskereskedelem mellett a vendéglátás fokozott jelenlétét tartjuk kívánatosnak annak érdekében, hogy ezen terek, utcák a kereskedelem bezárása után, hétvégén is élettel töltsék meg a tereket. A nivós kiskereskedelem és vendéglátás megerősítését, letelepítését városrendezési, szabályozási eszközökkel, adott esetben pályázatok kiírásával, konkrét programokban való részvétellel is segítjük.

Az előzőekben felsorolt gazdasági aktivitások szinte mindegyikében kis- és középvállalkozások vehetnek részt. A telephelyigényes iparágak, termelési egységek számára igyekszünk a város rekonstruálandó ipari körzeteiben helyet biztosítani. Azon gazdasági aktivitások számára, amelyek a lakófunkcióval együtt tudnak élni (nem jelentenek semmilyen mértékű, vagy elviselhető, normál környezeti terhelést jelentenek), a lakóterületeken is el lehet helyezni. Az együttélés megkönnyítését szintén városrendezési, szabályozási eszközökkel segíthetjük.

IV/2 TATAI IPARFEJLESZTÉSI PROGRAM

A hagyományos és környezetbe illő iparágak támogatása, új, környezetkímélő iparágak meghonosításának elősegítése, ipari parkok támogatása, logisztika és raktározás a fő közlekedési utak mentén

Az üzleti környezet fejlesztése

A területi versenyképesség tényezői közül kulcsfontosságú az üzleti környezet minősége. Az üzleti környezetnek alapösszetevője, a „legkeményebb” eleme a lehetséges beruházók számára kínálható fizikai környezet, infrastruktúra. De emellett fontosak (sőt egyre inkább felértékelődnek) azok a „lág” elemek, melyek sokkal inkább kötődnek az emberekhez, a humán szférához (ilyen elemek például az információk, kapcsolatrendszerek, magatartások, városban meglévő tudás, a humán erőforrások, innovációs potenciál, stb.). Tata, mint a gazdaságfejlesztés egy viszonylag korai szakaszával jellemezhető település számára az elsődleges azoknak a „kemény” feltételeknek a megteremtése és továbbfejlesztése, mely nélkül a „lág” összetevők mérlegelésének nincs is értelme.

Az elmúlt években a városvezetés helyesen ismerte fel, hogy aktív telephelyfejlesztésbe kell fognia annak érdekében, hogy a város ne csak elvileg legyen vonzó a befektetők számára, hanem konkrét és valóban mérlegelésre alkalmas ajánlatokat is képes legyen tenni a letelepedés iránt komolyan érdeklődő cégeknek. Komoly eredmény az, hogy a város korábbi ipari területe kibővült a város egyéb területein, ipari parkokkal is.

Ezen ipari parkjainkra fejlesztési és marketing terveket és kiadványokat készítünk, amelyekben meghatározzuk az idetelepíthető ipari potenciál nagyságrendjét, jellegét, együttműködését, infrastruktúra igényét stb. Ezt a feladatot a város a magántőke bevonásával, többségi városi tulajdonban működtetett vállalkozásban kívánja ellátni.

Iparterület-fejlesztés

Az iparterületek terén további jelentős fejlesztések szükségesek, az elindult folyamatok tudatos és hosszú távra végiggondolt továbbvitele jelentős eredményeket ígér. Ezen belül

- a jelenlegi területen elkezdett (üzleti és) ipari park fejlesztés továbbvitele szükséges, továbbá a fizikai infrastruktúra magas szintű biztosítása (a közlekedéstől a megfelelő közműhálózatig);
- az ipari park szolgáltatási háttere (vállalkozói alapú) folyamatos fejlesztésének előmozdításán is dolgozni kell (projekt-tanácsadással, logisztikai szolgáltatások, üzletviteli szolgáltatások biztosításával);
- a helyi vállalkozások részére kis-és középvállalkozói zónát kell létrehozni és kialakítani a kapcsolódó infrastruktúrát;
- elő kell segíteni fejlesztési programokkal a lakóterületek közé ékelődő ipari tevékenységek fokozatos áttelepítését a meglévő ipari parkokba és az ipari területekre;
- meg kell vizsgálni egy inkubátorház regionális támogatással történő kialakításának lehetőségét.

A város logisztikai potenciáljának és értékének növelése

Tata különlegesen kedvező közlekedés-földrajzi adottságaira alapozva stratégiai fejlesztési irányként jelölhető ki logisztikai lehetőségeinek kiaknázása. A nagy forgalmú közutak és a vasút jelenléte együttesen olyan kedvező környezetet nyújtanak, mely önmagában is értékessé teszi a várost bizonyos tevékenységek folytatásához, mely vonzerőt egy kedvező irányú térségi közlekedési infrastruktúra-fejlesztés tovább fokozhat.

Annak érdekében, hogy ez a nagyobb teherszállítást gerjesztő tevékenység ne terhelje a városnak azokat a körzeteit, ahol elsősorban a turizmust, a kultúrát és táji szépséget kínáljuk, a várost elkerülő tehermentesítő utakat kell építeni. Rövidtávú fejlesztési elképzeléseink között fontos helyet foglal el a várost elkerülő Ring útszakasz megépítése, mely egyben biztosítja a város környezeti terhelésének csökkentését, valamint az ipari park megközelítésének javítását. Ettől a befektetői, vállalkozói érdeklődés fokozódását várjuk.

A gazdaságfejlesztési partnerség térségi szintű tervezete

Tekintettel arra, hogy napjaink nemzetközi gazdaságában nem az egyes szereplők (az egyes vállalkozások, az elszigetelt települések) versenyeznek, hanem pl. a vállalkozások esetében ellátási láncok, földrajzi térségek, települési há-

lózatok, nagyon lényeges a partnerség elvének és a kapcsolatépítés gyakorlatainak középpontba helyezése. Az együttműködések a vállalati stratégiákra és működési tapasztalatra gyakorolt hatásukon keresztül, a nagyobb gazdasági erő révén, a jobb információáramlás segítségével és számos más csatornán át hozzájárulhatnak az egyes vállalkozások, illetve az egyes település (adott esetben Tata) magasabb szintű teljesítményéhez, eredményességéhez. A folyamatban az önkormányzat bizonyos területeken közvetlenül, máshol katalizátorként (a folyamatok felgyorsítójaként) vehet részt – mindegyik területen térségi szintű kitekintéssel. Ezen a téren a következőkre kell figyelmet fordítani:

- Kommunikáció/partnerség a helyi vállalkozások között. Az önkormányzatnak kezdeményező szerepet kell betöltenie a helyi szereplőkkel folytatott, hivatalos és nem hivatalos keretek közötti párbeszédben, elsődlegesen a közvetlen települési szempontok megfogalmazása, másodlagosan az üzleti szférán belüli kapcsolatok létrejöttének elősegítése érdekében.
- Aktív részvétel, illetve vezető szerep kialakítása a város stratégiai ágazatainak térségi együttműködéseiben.
- Partnerség a helyi kezdeményezések terén – a készülő projektek felmérése, az így kialakított „projekt kataszter” elektronikus kezelése és karbantartása (pl. az interneten)
- A Tata – Tatabánya – Oroszlány innovációs tengely megerősítése, stratégiai fejlesztése.

A forrásbevonási és tőkevonzó képesség erősítése

TATAI KÖZGAZDASÁGI TAKARÉKPÉNZTÁR
A KOCSI ÚTON (ARCHÍV KÉP)

A fejlesztésekhez szükséges tőke rendelkezésre állása, a helyi gazdaság egy bizonyos kritikus tömegének kiépülése, illetve az önkormányzati szándékokat alátámasztó források elérése nélkül a koncepció nem lehet eredményes. Napjainkban a világban rendkívül erős verseny folyik a működő tőkéért, mely versenyben nap mint nap újabb szerep-

lők jelennek meg a világ minden részéről, s komoly erőfeszítéseket tesznek a befektetők megnyerése érdekében. E versenyben Tatának is elemi érdeke a részvétel, saját erősségeinek, egyedi értékeinek felmutatása. Ez szisztematikus munkát és jelentős erőfeszítéseket igényel az önkormányzat és a fejlesztésben érdekelt partnerei részéről. Hasonlóképpen egyre erősebb a verseny a pályázati forrásokért is. Ahogy a tét (az elérhető összegek nagyságrendje) emelkedik, úgy jelenik meg egyre több szereplő különböző programjaival, projektjeivel a kasszájánál. E „piacon” is határozottan jelen kell lenni, nemcsak az igényekkel és a vágyakkal, de komoly előkészítő munkával és érdekérvényesítő erővel is.

Ezen a téren a célkitűzések a következők:

- új befektetések vonzása;
- a külső finanszírozású projektek számának és nagyságrendjének emelése;
- jelentős nemzetközi projektek létrejötte, megvalósulása.

A javasolt intézkedések:

- telephelymarketing;
- intézkedéscsomag az európai uniós források bevonása érdekében;
- a külső kapcsolatok erősítése.

Telephelymarketing

A város és a térség telephelykínálatának felmérése, megjelenítése, piaci elhelyezése és a megfelelő célcsoportokban történő értékesítésének, illetve hasznosításának elősegítése.

- Ingatlankataszter létrehozása: azaz a városban és a városkörnyéken rendelkezésre álló, gazdasági célokra használható ingatlanok számbavétele és az információk eljuttatása a célcsoportokhoz. Ez, formáját tekintve megvalósítható elektronikus és nyomtatott kínálati (üzleti ajánlati) adatbázisok útján, de jó lehetőségeket rejt egy értéktérkép (irányáras lakóingatlan és telephelytérkép) létrehozása és folyamatos frissítése is.
- Célcsoport-propaganda (kiadványok, önkormányzati kapcsolatrendszer kihasználása, szakmai rendezvények, stb.)
- Beruházói út-térkép készítése és (írott és elektronikus) publikálása: azaz a beruházási tevékenység adminisztratív megkönnyítése érdekében átfogó és világos módon tájékoztatni kell a beruházni szándékozókat a figyelembe veendő szabályokról és eljárásokról, illetve arról, hogy az ügyek hogyan és milyen idő- és költségvonzatokkal intézhetők el.

Intézkedéscsomag az európai uniós források bevonása érdekében

Tudatos stratégia kialakítása és a megvalósítás formális kereteinek létrehozása és a rendszer működtetése a 2007-13-as európai uniós-programozási időszak – a korábbiakhoz képest nagyságrendileg nagyobb – pályázati forrásainak maximális kihasználhatósága érdekében. Ennek részeként olyan feladatok adódnak, mint pl.

- a pályázatokért felelős személy és szervezeti egység működtetése a Városkapu Zrt. -n belül;
- pályázati tájékoztató szolgálat az önkormányzati honlapon;
- a város következő időszakban elindítható (15-30 db) kulcsprojektjeinek számbavétele, illetve vázlatos kidolgozása, előkészítése a pályázatokhoz;
- a korábban említett projektkataszter figyelemmel kísérése, koordináció a szereplők között.

A külső kapcsolatok erősítése

A városfejlesztésben a belső szereplők kezdeményezései és forrásai mellett figyelmet érdemelnek azok a külső szereplők is, akik bizonyos fokú kötődésekkel bírnak a város irányában. Rajtuk keresztül, vagy közvetlenül az ő bevonásukkal jelentős impulzusok indulhatnak. Ide sorolható

- a testvérvárosi kapcsolatok erősítése, tartalmi gazdagítása;
- az elszármazott tataiakkal való kapcsolattartás formális kereteinek kialakítása, az információs csatornák működtetése, a kapcsolatok ápolása;
- a város egyéb szakmai, hálózati és tematikus együttműködéseinek aktivizálása.

IV/3 TATAI MEZŐ- ÉS ERDŐGAZDÁLKODÁS FEJLESZTÉSI PROGRAM

Város és vidéke újra egymásra talál, valódi piac és a közösség által támogatott mezőgazdálkodás és élelmiszeripar segítése, a kistérségi együttműködés megújítása, összekapcsolása a biogazdálkodás elterjesztésével

Tata és a körülötte lévő, hozzá kapcsolódó kistérség falvai újra szorosra fűzik a kapcsolataikat. Ebben megnyilvánul a vidék és a város egymásra utaltsága,

természetes munkamegosztása, a kistérségi és a helyi kötődések, valamint a gazdasági, kereskedelmi, turisztikai, intézményi, közösségi kapcsolatok erősítése.

Megújult Hangya szövetkezés – a Közösség Által Támogatott Mezőgazdálkodás

Ennek a programnak egy sajátos, helyi társadalmat erősítő gondolat lehet a húzóereje, amely a helyi piac újraértelmezését jelenti és a Fogyasztók és Termelők Közösségében, vagy más néven a Közösség Által Támogatott Mezőgazdálkodásban ölthet formát. Ez a mozgalom, projekt már évtizedes múltat tekint vissza Kanadában, az USA-ban. A Közösség Által Támogatott Mezőgazdálkodás (Community Supported Agriculture, CSA) számos formában jelent meg: Local Food (Nagy-Britannia), Good Food Box (Kanada), Food Routes (USA), Food not Bomb (USA) elnevezéssel. Ennek régi hagyománya megvan a Hangya Szövetkezetekben, amelyeket még a XIX. század legvégén, 1898-ban alapítottak.

A Közösség Által Támogatott Mezőgazdálkodás (és tegyük hozzá: élelmiszeripar), a megújult, modern Hangya Szövetkezet a falu és a város közvetlen, direkt termelői és fogyasztói kapcsolatát építi újjá lánckereskedők közbeiktatása nélkül. A cél, hogy a termelők biztonságban legyenek, a felvásárlóknak ne legyenek olyan mértékben kiszolgáltatva, mint ma, a fogyasztók pedig az áruk megbízhatóságának és a személyes kapcsolatoknak köszönhetően egészségesebb, olcsóbb, jobb minőségű áruhoz, élelmiszerhez jussanak.

Ez a forma egyben közösségépítést is jelent: családok, baráti társaságok, munkahelyi közösségek, családi gazdaságok, kistermelők, lakóközösségek, polgári körök stb. vehetnek részt benne, laza helyi közösséget, egyesülést alkotva. Ez a rendszer önkéntes, öfenntartó, önszerveződő, amelyben érzelmi kötelék is kialakul.

Ez a gazdálkodási-kereskedelmi forma újraértelmezi a lokalitást, egyfajta jó értelemben vett protekcionizmust (előnyadást) jelent azzal, hogy alapja a személyes meggyőződés, a helyreállított bizalom; közel hozza a fogyasztót a termelőhöz. Lényege a kölcsönös előnyszerzés, termelők és fogyasztók direkt találkozása révén; a hasznot a fogyasztó és a termelő elosztja egymás között, amit a direkt kereskedelem tesz lehetővé.

Számtalan előnye van kisközösségi, falusi és városi szinten egyaránt: élelmiszerbiztonságot jelent; költséghatékony (nincs marketing, nincs csoma-

golás, nincsenek lánckereskedők, stb.), a gazdasági előny könnyen belátható. Környezetbarát, a fenntartható fejlődést szolgálja, a régi mesterségek, ízek fennmaradnak, tervezhető, a gazdák, termelők felé konkrét igények fogalmazódnak meg, éves és ütemezett mennyiségek, kontingensek is lekötethetők. Ezzel a gazdákat erősítjük, a vidéken elköltött pénz helyben dolgozik, a lekötött kapacitás pedig érték.

Szervezett forma kell, amely a falusi turizmust is szolgálja – Tata központtal. Konkrét, kiemelt programok: disznóvágás, Márton-napi liba és újbor, a malmok világára alapozott Molnár Napok stb. Idénymunka csúcsokban a fogyasztók besegíthetnek, tavaszi munkák, szünet idején (akár mulatsággal egybekötve). Hagyományos, tradicionális termelés és újítás, innováció is megvalósul e folyamatban. A logisztika megszervezése egyszerű és közérthető.

Egy ilyen jellegű megközelítés kell ahhoz, hogy a globalizált világban a hagyományos piacokat újragondoljuk, arra egy helybéli, lokalizációs programot építsünk fel. Ez a program bevonható akár az iskolai étkezésbe is.

Ezzel a vázlattal a piac nem elsősorban egy településfejlesztési programmá, vagy akcióvá válik, hanem először a kapcsolatok újjászövését célozza meg, és azután jöhet a piac konkrét helyének és idejének kitalálása, amelyben az önkormányzatnak is fontos szerepe van.

Az önkormányzat számára a helyzet, a feladat hasonló, mint a főutcák, főterek programban: elsősorban a szervezés, segítség, a társulás létrehozása, majd a szükséges térbeliség biztosítása, piacfejlesztés – forrásbevonással. Ez a program újszerű megközelítése a közjó és a közcél szolgálatának.

Mezőgazdaság – biogazdálkodás a turizmus szolgálatában

A tatai kistérség mezőgazdasági potenciálja, a 2-300 év alatt kialakult vizek táplálta talajok a körzetet alkalmassá teszik arra, hogy az itteni zöldség-gyümölcsstermesztés, állattenyésztés Tata és térségének rendkívül fejlett sokrétű turizmusát szolgálja, elégítse ki termékeivel. Ezt a legmagasabb színvonalon oldja meg, hiszen a közvetlen, helyi fogyasztás ezt igényli: kiváló minőségű alap- és feldolgozott mezőgazdasági termékeket. A tájgazdálkodás legmagasabb szintjét a biogazdálkodásra alapozott mezőgazdálkodás adja, és ez cseng egybe a turizmus magas szintet igénylő vendéglátó funkciójával.

Erdőgazdálkodás a turizmus és rekreáció szolgálatában

Tata városa, a városkörnyék és a Gerecse felé nyíló vidék jelentős erdőségekkel rendelkezik. Ezen erdőségek még csak részben kihasznált lehetőségei a Tata felé irányuló turizmusnak. Ezen erdőségeket úgy kell fejleszteni, gazdálkodni rajta, hogy egyszerre legyenek képesek a módszeres, de a táji értékeket figyelembe vevő erdőművelés és a sokrétű turisztika (kirándulás, rekreáció, vadászat, természet megfigyelés) összeegyeztetésére.

A Természetes Életmód Alapítvány (Agostyán) által kidolgozott fenntarthatósági, tartamos erdőnevelési programja kiváló minta, modellkísérlet, amelynek a célja: folyamatos erdőborítás biztosítása különböző erdőtípusokban, és az itt szerzett tapasztalatok tovább adása a környezeti nevelés érzékeny eszközeivel. Az Alapítvány programja 1998 óta a WWF országos mintaterületként szerepelnek az Erdőfigyelő regiszterben is. A legújabb tartamkísérlettel a klímaváltozást kutató VAHAVA programhoz kívánnak csatlakozni.

IV/4 TURIZMUSFEJLESZTÉSI PROGRAM

*A történeti örökségre, a táji, természeti értékekre alapozva,
a kistérségi kapcsolatokra is építve*

Kevés olyan városa van az országnak, amely ennyi turisztikai vonzerővel rendelkezne, mint Tata városa és környéke. Minden megtalálható itt, amiért érdemes néhány napot eltölteni: gazdag vízvilág, érdekes és változatos táj, fantasztikus növényzet, építészeti, történeti emlékek sokasága, sokrétű és izgalmas kultúra, gasztronómiai hagyományok, számos vonzó rendezvény.

Az attraktív városképi elemek között

- nemzetközi vonzerővel bír: az Öreg-tó és környéke a Várral; az Angolkert, Cseke-tó; az Esterházy-kastély;
- országos vonzerővel bír: a tatai Óváros (Kossuth tér és környéke); Kálvária-domb értékeivel, panorámájával; Országgyűlés tér.

A természeti elemek közül

- nemzetközi vonzerővel bír: az Öreg-tó; a Kálvária-domb;
- országos vonzerővel bír: az Angolkert; Agostyán.

A kulturális elemek közül

- nemzetközi vonzerővel bír: az Esterházy család; a tatai Vár; az Esterházy-kastély;
- országos vonzerővel bír: az Országgyűlés téri harangláb.

E számtalan vonzerő ellenére nyugodtan kimondható, hogy Tata városa a jelenlegi idegenforgalmát bizvást megtöbbszörözhetné. Ez volna a város egyik legjelentősebb és ma még csak kisebb részben kihasznált gazdasági erőforrása.

A közép- és hosszútávú fejlesztéseinkkel Tata vonzerővel bíró elemei közül számosat nemzetközi és országos szintre kívánunk emelni:

- A megfelelő fejlesztések, rekonstrukciók végrehajtása után Tatát a Világörökség részévé kívánjuk tenni kulturális és természeti együttes kategóriában. Ez a lépés Tatát a világturizmus „főútvonalára” helyezné.
- Nemzetközi hírnevet kívánunk szerezni a tatai élő vizek rendszerének, a helyreállított és működő vízimalmoknak, az Angolkertben és környezetében kialakított rekreációs együttesnek (Angolkert, Cseke-tó, Pálmaház, Jenő-malom, Kristály-fürdő), a tatai Tatai Tavaszknak és Ősznek, Tata ökológiai városfenntartási, -üzemeltetési rendszerének.
- Országos hírnevet kívánunk a fejlesztéseinkkel biztosítani a tatai városrekonstrukciónak (Kossuth tér, Hősök tere, Esterházy-kastély, Öreg-tó partja), valamint a megújított és kibővített Fényes Fürdő Szabadidő- és Sportközpontnak.

2005-ben és 2008-ban fogadta el a tatai önkormányzati képviselő-testület a város turisztikai stratégiáját és marketing tervét. Ez a meglévő adottságokra épít, Tata turisztikai vonzerejét jelentős mértékben tovább kívánja fejleszteni.

A Tatán működő vendéglátó és szállásadó vállalkozókkal folytatott műhelybeszélgetések során két fő, egymással kölcsönhatásban lévő problémakör rajzolódt ki, amely a programokat és a szálláshelyek kihasználtságát érinti:

- a programok terén a hétvégék szegények. A vendéget többnyire szervezeten viszik olyan helyekre, ahol koncentrált élmények érik (Győr, Pannonhalma, komáromi fürdő). Fontos tehát olyan szolgáltatási skála, olyan tematikus ajánlatsor kimunkálása, amely a vendég számára önállóságot, gyalogtúra lehetőséget és egyéb eszközöket (kerékpár, lovaskocsi) biztosítva a város és a környék településeinek bejárására ösztönzi. Ehhez szükséges egyrészt olyan városi (többnyelvű) információs rendszer, amely biztonságot nyújt és érdeklődést keltve vezeti a vendéget a tematikus útvonalakon és a város környékére. Másrészt olyan városi komfortra van szükség, ami szintén biztonságot és pillanatnyi, vagy hosszabb pihenési lehetőséget, elcsendesedést biztosít (illemhelyek, padok, ivókutak árnyas sétányok stb.). A többnapos programok egyik fontos indoka az lehet, hogy Tata centrális elhelyezkedése alkalmassá teszi csillagtúra bonyolítására – Esztergom, a Dunakanyar, Pilis, Budapest, Bakony, a Duna, Győr, Pannonhalma egyaránt könnyen elérhetők.
- a hétvégék – szemben a hétköznapi telítettséggel – vendéghiányosak. E téren van szükség a vállalkozók és a vendéglátók, szállásadók, turisztikai vállalkozások olyan együttműködésére, amellyel elérhető, hogy a turisták megálljanak és még egy napot eltöltsenek itt, és különösen a hétvégéken kell olyan programokat biztosítani, amelyért érdemes a hétvégét itt tölteni (wellness, gasztronómia és kultúra összekapcsolása változatos összeállításban)

Programjaink mindegyike ezt a kettős célt szolgálja: a jelentős műemlékek rekonstrukciója, a nagy kulturális programok, a Tatai Tavasz és Tatai Ősz

turisztikai szezont meghosszabbító rendezvényei, a tematikus útvonalak létesítése, az elsősorban a turisták tájékoztatását szolgáló információs pavilonok létrehozása stb. A turizmust nemcsak nagyszabású programokkal kívánjuk támogatni – mint pl. épületegyüttesek rekonstrukciója, költséges programok,

BOGRÁCSOK SORA
AZ ŐSZI LEHALÁSZÁSKOR

fesztiválok –, hanem egy színvonalas információs rendszerrel és mindenütt kapható tematikus térképekkel is. A város legszebb részeit, legizgalmasabb programjait bemutató rövidfilmet, klipeket készítünk, amelyeket bárhol az országban, kiállításokon, de Tatán szervezett – nem kifejezetten turisztikai jellegű – programok keretében is be lehetne mutatni.

Az előbb említett elemek egy egységes városmarketing részei, ami a tatai Városkapu Zrt. feladatkörébe került a turizmus koordinálási, szervezési feladataival együtt.

Tata számára új lehetőségek nyílnak azáltal, hogy a város egyes meghatározó és megkülönböztető értékei az elmúlt időszakban elindult folyamatok nyomán bekapcsolhatóvá válnak az idegenforgalomba. Az Esterházy-kastély hasznosítása, az Öreg-tó rehabilitációja, vagy a belváros tervezett rekonstrukciója olyan új helyzetet teremtenek, melyek kihasználása tudatos és intenzív turizmusfejlesztési tevékenység után kiáltanak. A fejlesztési munkát jelentősen segíthetik azok a befektetői szándékok, melyek új vonzerők és látványosságok létrehozására irányulnak.

Ezen a téren a célkitűzések a következők:

- a vendégforgalom jelentős emelkedése, a turisztikai szezon meghosszabbítása a Tatai Tavasz és Tatai Ősz rendezvénysorozattal;
- egyes kiemelt (sokat költő) célcsoportok jól észlelhető megjelenése, a minőségi fejlesztésekkel minőségi turizmust kívánunk megcélozni – ezek között egészen exkluzív helyek és programok kialakítását is megcélizzuk;
- a turisztikai vállalkozások szintén jól észlelhető megjelenése és megerősödése, a munkahelyteremtés, városfejlesztés nagymértékben turisztikai, kulturális célzatú, a városrehabilitáció célterületei elsődlegesen a turizmussal érintett célpontok és területek;
- a város arculatának kedvező irányú változása, az épített és természeti környezet együttes rekonstrukciója révén, a fejlesztések, rekonstrukciók nagy területekre, hálózatokra terjednek ki, követve azokat a vonalakat, pl. tematikus útvonalakat, amelyeken a város vendégei elsősorban haladhatnak.

Kiaknázatlan lehetőség a bor- és gasztronómiai turizmus

A tatai kistérség számos települése az Ászár-Neszmélyi borvidékhez tartozik. A neszmélyi körzet tizenegy településéből hét, azaz Baj, Dunaalmás, Dunaszentmiklós, Kocs, Neszmély, Szomód és Tata a borvidékhez tartozik.

Ezt az adottságot érdemes kiaknázni, a jelenleginél magasabb szintre fejleszteni. Az Ászár-Neszmélyi Borvidék egyelőre még nem rendelkezik egységes arculattal és marketinggel. Ezt a problémát orvosolhatja egy tatai központú, illetve Tata fejlett és a jövőben nagymértékben – éppen a gasztronómia terén is – továbbfejlesztendő idegenforgalmára épített Tata-Neszmélyi Borút. Ennek keretében nemcsak a térségben lévő borászatokkal tartanánk élő és gyümölcsöző kapcsolatot, hanem a turizmus és a kultúra egyéb résztvevőivel is: szállásadókkal, éttermekkel, kulturális szervezetekkel, egyéb turisztikai vállalkozásokkal is. A borút kialakításával a különböző helyszíneken található, önmagukban esetleg kisebb vonzerővel bíró elemeket összekapcsoljuk és ezáltal egy egységes tematikus utat hozunk létre. Legfőbb célunk a lehetséges partnerek tematikus összefogása, egységes, de az egyéni jelleget is tiszteletben tartó marketing tevékenység, a magas minőség biztosítása a minősítési és minőségbiztosítási rendszerek közös kidolgozásával. Az együttműködés kiterjedne a közös és rendszeres kommunikációra, közös rendezvények szervezésére, vidékfejlesztésre, a kultúrált környezet megteremtésére, karbantartására.

A gasztronómia terén érdekes kezdeményezés a Gasztroland, amely számos európai, ázsiai ország étkezési kultúráját magas színvonalon mutatja be, gyűjti össze. A Gasztroland ötletgazdája a Magyar Gasztronómiai Szövetség, amely immár mintegy 40 ország együttműködési szándékát gyűjtötte össze. A tatai önkormányzat döntött arról, hogy a Pannon Gasztroland Zrt. tagja legyen. A cél 35-40 nemzetközi étterem környezetében egyéb kultúrált szórakoztató létesítmény-együttes mintegy 150 hektáros területen elhelyezve. Ez számos új mukahelyet teremt közvetlenül, és közvetve a beszállítások révén a helyi termelők számára is új minőségi értékesítési lehetőséget teremthet. Ez a biogazdálkodást erősíti és a lokalitásnak új értelmet adhat. Fontos, hogy az együttes nem a városban, hanem azon kívül, üres területen jöjjön

létre. A kiszemelt terület Bajhoz tartozik, így a kistérségi kapocs is erősödhet. A projekt egészen a Dunáig húzódhat Dunaalmás, Neszmély bevonásával.

A turizmus tematikus és alternatív formái is jelen lehetnek

Tata és környéke kiválóan alkalmas arra, hogy a turizmus tematikus és alternatív formái megjelenjenek: természetközeli, kulturális-, vallási-, sport-, élmény-, konferencia-, ökoturizmus. A város alkalmas arra, hogy különböző korosztályokat egymás mellett vendégül lássa.

A változatos lehetőségeket (gyaloglást, kerékpározást, vízi sportokat, úszást,

golfot, vadászatot stb.) kínáló sportturizmus egyik ma még kevésbé kihasznált lehetősége a lovas turizmus. Ezért szorgalmazzuk a régi Esterházy-lovarda helyreállítását és beüzemelését, hiszen ez a város egyik büszkesége volt egykoron. Egészen izgalmas és vonzó dolog, hogy lovaglást lehet látni és igénybevenni a városban és környékén.

LOVASVERSENY TATÁN

Aváros nem rendelkezik nagy létszámot 180-200 főt) befogadó szálláshely és ugyanilyen méretű konferencia-tar-

tási lehetőség iránt. Egyelőre nem rendelkezünk ilyennel, viszont a turisztikai programunkban kiemelt cél egy konferenciaturizmust biztosító nivós intézmény létesítése.

Célként fogalmazódik meg a városi kórház és rendelőintézet épületeinek az egészségügyi fejlesztést követő esetleges turisztikai célú hasznosítása.